A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2009. október 6.*

A C-501/06. P., C-513/06. P., C-515/06. P. és C-519/06. P. sz. egyesített ügyekben,

a Bíróság alapokmányának 56. cikke alapján benyújtott négy fellebbezés tárgyában, amelyek benyújtására az első két ügyben 2006. december 11-én, a második két ügyben pedig 2006. december 18-án, illetve 2006. december 13-án került sor,

a **GlaxoSmithKline Services Unlimited**, korábban Glaxo Wellcome plc (székhelye: Brentford [Egyesült Királyság], képviselik: I. Forrester QC, valamint S. Martínez Lage abogado, A. Komninos dikigoros és A. Schulz Rechtsanwalt)

fellebbező,

a többi fél az eljárásban:

* Az eljárás nyelve: angol.

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: T. Christoforou, F. Castillo de la Torre és E. Gippini Fournier, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes az elsőfokú eljárásban,

támogatja:

a **Lengyel Köztársaság** (képviselik: E. Ośniecka-Tamecka, M. Kapko és K. Majcher, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó a fellebbezési eljárásban,

a **European Association of Euro Pharmaceutical Companies (EAEPC)** (székhelye: Brüsszel [Belgium], képviselik: M. Hartmann-Rüppel és W. Rehmann Rechtsanwälte),

a **Bundesverband der Arzneimittel-Importeure eV** (székhelye: Mülheim an der Ruhr [Németország], képviseli: W. Rehmann Rechtsanwalt),

a **Spain Pharma SA** (székhelye: Madrid [Spanyolország]),

az **Asociación de exportadores españoles de productos farmacéuticos (Aseprofar)** (székhelye: Madrid [Spanyolország], képviselik: M. Araujo Boyd és J. Buendía Sierra abogados)

beavatkozók az elsőfokú eljárásban (C-501/06. P. ügy),

valamint

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: T. Christoforou, F. Castillo de la Torre és E. Gippini Fournier, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

fellebbező,

támogatja:

a **Lengyel Köztársaság** (képviselik: E. Ośniecka-Tamecka, M. Kapko és K. Majcher, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó a fellebbezési eljárásban,

a többi fél az eljárásban:

a **GlaxoSmithKline Services Unlimited**, korábban Glaxo Wellcome plc (székhelye: Brentford [Egyesült Királyság], képviselik: I. Forrester QC, valamint A. Komninos dikigoros és A. Schulz Rechtsanwalt)

felperes az elsőfokú eljárásban,

a **European Association of Euro Pharmaceutical Companies (EAEPC)** (székhelye: Brüsszel [Belgium], képviseli: M. Hartmann-Rüppel Rechtsanwalt),

a **Bundesverband der Arzneimittel-Importeure eV** (székhelye: Mülheim an der Ruhr [Németország]),

a **Spain Pharma SA** (székhelye: Madrid [Spanyolország]),

az **Asociación de exportadores españoles de productos farmacéuticos (Aseprofar)** (székhelye: Madrid [Spanyolország])

beavatkozók az elsőfokú eljárásban (C-513/06. P. sz. ügy),

valamint

a **European Association of Euro Pharmaceutical Companies (EAEPC)** (székhelye: Brüsszel [Belgium] képviselik: M. Hartmann-Rüppel és W. Rehmann Rechtsanwälte)

fellebbező,

a többi fél az eljárásban:

a **GlaxoSmithKline Services Unlimited**, korábban Glaxo Wellcome plc (székhelye: Brentford [Egyesült Királyság], képviseli: I. Forrester QC)

felperes az elsőfokú eljárásban,

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: T. Christoforou, F. Castillo de la Torre és E. Gippini Fournier, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes az elsőfokú eljárásban,

a **Bundesverband der Arzneimittel-Importeure eV** (székhelye: Mülheim an der Ruhr [Németország]),

a **Spain Pharma SA** (székhelye: Madrid [Spanyolország]),

az **Asociación de exportadores españoles de productos farmacéuticos (Aseprofar)** (székhelye: Madrid [Spanyolország])

beavatkozók az elsőfokú eljárásban (C-515/06. P. sz. ügy),

és végül

az **Asociación de exportadores españoles de productos farmacéuticos (Aseprofar)** (székhelye: Madrid [Spanyolország]), képviselik: M. Araujo Boyd és J. Buendía Sierra abogados)

fellebbező,

a többi fél az eljárásban:

a **GlaxoSmithKline Services Unlimited**, korábban Glaxo Wellcome plc (székhelye: Brentford [Egyesült Királyság], képviselik: I. Forrester QC és A. Schulz Rechtsanwalt)

felperes az elsőfokú eljárásban,

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: T. Christoforou, F. Castillo de la Torre és E. Gippini Fournier, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes az elsőfokú eljárásban,

a **European Association of Euro Pharmaceutical Companies (EAEPC)** (székhelye: Brüsszel [Belgium], képviseli: M. Hartmann-Rüppel Rechtsanwalt),

a **Bundesverband der Arzneimittel-Importeure eV** (székhelye: Mülheim an der Ruhr [Németország]),

a **Spain Pharma SA** (székhelye: Madrid [Spanyolország])

beavatkozók az elsőfokú eljárásban (C-519/06. P. sz. ügy),

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Rosas tanácselnök, A. Ó Caoimh, J. Klučka (előadó), U. Lõhmus és A. Arabadjiev bírák,

főtanácsnok: V. Trstenjak,
hivatalvezető: K. Malaček tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2009. március 18-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2009. június 30-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Fellebbezéseikben a GlaxoSmithKline Services Unlimited társaság (a továbbiakban: GSK) (C-501/06. P. sz. ügy), az Európai Közösségek Bizottsága (C-513/06. P. sz. ügy), a European Association of Euro Pharmaceutical Companies (EAEPC) (C-515/06. P. sz. ügy) és az Asociación de exportadores españoles de productos farmacéuticos (Aseprofar) (C-519/06. P. sz. ügy) azt kérik, hogy a Bíróság részben helyezze hatályon kívül az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága T-168/01. sz., GlaxoSmithKline Services kontra Bizottság ügyben 2006. szeptember 27-én hozott ítéletét (EBHT 2006., II-2969. o.) (a továbbiakban: megtámadott ítélet), amelyben az Elsőfokú Bíróság megsemmisítette az EK-Szerződés 81. cikkének alkalmazására vonatkozó eljárásban (a IV/36.957/F3. sz., Glaxo Wellcome [bejelentés], a IV/36.997/F3. sz., Aseprofar és Fedifar [panasz], a IV/37.121/F3. sz., Spain Pharma [panasz], a IV/37.138/F3. sz., BAI [panasz], a IV/37.380/F3. sz., EAEPC [panasz], a IV/37.138/F3. sz., BAI [panasz] és a IV/37.380/F3. sz., EAEPC [panasz] ügyek) 2001. május 8-án hozott 2001/791/EK bizottsági határozat (HL L 302., 1. o.) (a továbbiakban: vitatott határozat) 2–4. cikkét, ezt meghaladóan pedig elutasította a GSK által benyújtott keresetet.

2 A Bizottság az említett határozatban úgy ítélte meg, hogy a GSK leányvállalata, a Glaxo Wellcome SA (a továbbiakban: GW) megsértette az EK 81. cikk (1) bekezdését, amikor a spanyol nagykereskedőkkel olyan megállapodást kötött, amely különbséget tesz a nagykereskedőkkel szemben alkalmazott, a térítéses gyógyszereknek az ország

területén működő gyógyszertárak és kórházak részére történő viszonteladása esetén alkalmazható árak, illetve a bármely más tagállamba exportált gyógyszerek esetén alkalmazott magasabb árak között. Ezenkívül a Bizottság elutasította az említett megállapodásnak az EK 81. cikk (3) bekezdése szerinti mentesítése iránti kérelmet.

A jogvita előzményei

3 A jelen jogvita alapjául szolgáló, a megtámadott ítélet 8–21. pontjában ismertetett tényállás az alábbiak szerint foglalható össze.

4 A GSK a brit jog szerint alapított társaság, amelynek székhelye Brentfordban (Egyesült Királyság) található. A GlaxoSmithKline csoporthoz tartozik, amely világszinten az egyik legnagyobb gyógyszertermelő. A spanyol jog szerint alapított, madridi (Spanyolország) székhelyű GW társaság legfontosabb tevékenységét a spanyolországi gyógyszerfejlesztés, -gyártás és -forgalmazás képezi.

5 A GW 1998. március 6-i levelében bejelentette a Bizottságnak az „A [GW-hez] és leányvállalataihoz tartozó törzskönyvezett gyógyszerkészítmények értékesítési feltételei feljogosított nagykereskedők felé” című dokumentumot (a továbbiakban: megállapodás) annak érdekében, hogy a Szerződés [81]. és [82]. cikkének végrehajtásáról szóló első, 1962. február 6-i 17. tanácsi rendelet (HL 1962. L 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet 3. o.) alapján nemleges megállapítást vagy mentesítést kapjon. A GSK 1998. július 28-i levelében kiegészítő bejelentést nyújtott be.

6 A megállapodás 82 különböző gyógyszerre alkalmazandó, amelyeket olyan spanyol nagykereskedők részére kívánnak értékesíteni, akikkel a GW bármilyen kereskedelmi hálózaton kívül áll kapcsolatban. E nagykereskedők a gyógyszereket spanyol kórházaknak vagy gyógyszertáraknak értékesíthetik tovább, amelyek azokat orvosi

recept alapján adják el a betegeknek. A nagykereskedők a gyógyszereket más tagállamokban is továbbértékesíthetik a párhuzamos kereskedelem révén, amelyben az árak eltérése miatt vesznek részt. A 82 gyógyszer között nyolc olyan szerepel, amelyeket a GSK akként mutatott be, hogy azokat kiemelten érintheti a párhuzamos kereskedelem, főleg Spanyolország és az Egyesült Királyság között.

7 A megállapodás e 82 gyógyszer vonatkozásában két különböző árat ír elő, és az alábbiak szerint rendelkezik:

„A) A gyógyszerekről szóló, 1990. december 20-i 25/1990. sz. törvény (BOE 306., 1990. december 22.) 100. cikke (1) bekezdése első albekezdésének és (2) bekezdésének megfelelően a [GW] és leányvállalatai gyógyszereinek ára a két alábbi, az említett jogszabályi rendelkezés alkalmazásához szükséges feltétel teljesülése esetén nem haladhatja meg a spanyol egészségügyi hatóságok által meghatározott legmagasabb ipari ár mértékét:

– a felsorolt gyógyszereket a spanyol társadalombiztosítási alapból vagy a spanyol költségvetésből finanszírozzák,

– a gyógyszerek megvásárlására és értékesítésére nemzeti szinten, azaz spanyol gyógyszertárak vagy kórházak közreműködésével kerül sor.

B) Ha ezen feltételek egyike nem teljesül (azaz, ha a spanyol jog felhatalmazza a laboratóriumokat gyógyszereik árának szabad meghatározására), a [GW] és leányvállalatai szabadon, a valós, objektív és megkülönböztetés-mentes gazdasági szempontok szerint, a vásárló által meghatározott felhasználástól függetlenül határozhatják meg a gyógyszereik árát. A [GW] és leányvállalatai

a gyógyszertermékeikre olyan árat kötelesek alkalmazni, amelyet – belső gazdasági tanulmányaik alapján – korábban a spanyol egészségügyi hatóságoknak bejelentettek, és objektív módon, a megélhetési költségek növekedésének arányában, a [25/1990] törvény 100. cikke (1) bekezdése első albekezdésének és (2) bekezdésének, valamint a gyógyszerek árára vonatkozó egyéb korábbi törvényeknek megfelelően állapítottak meg."

8 A GW 1998. március 6-i levelében 89, Spanyolországban székhellyel rendelkező nagykereskedőnek küldte el a megállapodás tervezetét, amelyek közül 75 – akik a GW 1998. évi spanyolországi értékesítéseinek több, mint 90%-át képviselték – aláírta azt. A megállapodás 1998. március 9-én lépett hatályba.

9 E megállapodás jogszerűségét többek között az Aseprofar vitatta a spanyol versenyhivatal és a spanyol bíróságok előtt.

10 Másfelől többek között az EAEPC és az Aseprofar panaszokat nyújtottak be a Bizottsághoz, melyek szerint a megállapodás sérti az EK 81. cikk (1) bekezdését.

11 A Bizottság 2001. május 8-án elfogadta a vitatott határozatot, amely az alábbiak szerint rendelkezik:

„1. cikk

A [GW] megsértette az [EK] 81. cikk (1) bekezdését, amikor a spanyol nagykereskedőkkel olyan megállapodást kötött, amely különbséget tesz a nagykereskedőkkel szemben alkalmazott, a térítéses gyógyszereknek az ország területén működő

gyógyszertárak és kórházak részére történő viszonteladása esetén alkalmazható árak, illetve a bármely más tagállamba exportált gyógyszerek esetén alkalmazott magasabb árak között.

2. cikk

A Bizottság az 1. cikkben említett megállapodásnak az EK-Szerződés 81. cikkének (3) bekezdése szerinti mentesítése iránti, a GW által benyújtott kérelmet e határozattal elutasítja.

3. cikk

A [GW] köteles haladéktalanul véget vetni az 1. cikkben említett jogsértésnek, ha ez eddig nem történt meg. A jövőben köteles tartózkodni az ilyen jogsértésnek minősülő bármely intézkedés megtételétől, illetve bármely azonos tárgyú vagy hatású intézkedéstől.

4. cikk

A [GW] a jelen határozat közlésétől számított két hónapon belül köteles tájékoztatni a Bizottságot az e határozatnak történő megfelelés érdekében tett intézkedésekről.

[…]”

Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a megtámadott ítélet

12 A megtámadott ítélet 22–37. pontjából kiderül, hogy a GSK az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2001. július 23-án benyújtott keresetlevelével keresetet indított a vitatott határozat ellen. Az EAEPC és az Aseprofar a Hivatalhoz 2001. november 8-án, illetve november 16-án benyújtott beadványaikban a Bíróság alapokmánya 40. cikkének második bekezdése és az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 115. cikkének 1. §-a alapján kérték, hogy a Bizottság kérelmeinek támogatása érdekében beavatkozóként részt vehessenek a perben. Az Elsőfokú Bíróság első tanácsának elnöke 2002. november 27-i végzésével megengedte a beavatkozást.

13 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítéletben a következőképpen határozott:

„1) Az Elsőfokú Bíróság [a megtámadott] határozat 2., 3. és 4. cikkét megsemmisíti.

2) Az Elsőfokú Bíróság a keresetet ezt meghaladó részében elutasítja.

3) A [GSK] viseli saját költségeit és a Bizottság költségeinek felét, ideértve a beavatkozásokkal kapcsolatban felmerült költségeket.

4) A Bizottság viseli saját költségeit és a [GSK] költségeinek felét, ideértve a beavatkozásokkal kapcsolatban felmerült költségeket.

5) Az [Aseprofar], […], az [EAEPC], […] maguk viselik saját költségeiket.”

A felek kérelmei és a Bíróság előtti eljárás

14 Fellebbezésében a GSK azt kéri, hogy a Bíróság:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet annyiban, amennyiben az elutasítja a GSK által a vitatott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránt benyújtott keresetet, illetve tegye meg az egyéb megfelelő intézkedéseket, valamint

– a Bizottságot kötelezze a GSK költségeinek viselésére.

15 A Bizottság a válaszbeadványában csatlakozó fellebbezést is előterjesztett. Azt kéri, hogy a Bíróság:

– teljes egészében utasítsa el a GSK fellebbezését;

– helyezze hatályon kívül a megtámadott ítélet rendelkező részének 1), valamint 3)–5) pontját;

– jogerősen bírálja el a jogvitát, ennek keretében a T-168/01. sz. ügyben benyújtott megsemmisítés iránti keresetet mint megalapozatlant utasítsa el, valamint

– a GSK-t kötelezze a Bizottság részéről az elsőfokú eljárásban és a fellebbezés során felmerült költségek viselésére.

16 A GSK a csatlakozó fellebbezés kapcsán benyújtott válaszbeadványában azt kéri, hogy a Bíróság a csatlakozó fellebbezést nyilvánítsa elfogadhatatlanak vagy megalapozatlannak, illetve elfogadhatatlannak és megalapozatlannak, valamint a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

17 Fellebbezésében a Bizottság ugyanazt a három utolsó kérelmet terjeszti elő, amelyeket a C-501/06. P. sz. ügyben benyújtott válaszbeadványában és csatlakozó fellebbezésében megfogalmazott, vagyis, hogy a Bíróság:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott ítélet rendelkező részének 1), valamint 3)–5) pontját;

– jogerősen bírálja el a jogvitát, ennek keretében a T-168/01. sz. ügyben benyújtott megsemmisítés iránti keresetet mint megalapozatlant utasítsa el, valamint

– a GSK-t kötelezze a Bizottság részéről az elsőfokú eljárásban és a fellebbezés során felmerült költségek viselésére.

18 Fellebbezésében az EAEPC azt kéri, hogy a Bíróság:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet annyiban, amennyiben az Elsőfokú Bíróság megsemmisítette a vitatott határozatot;

– a GSK-t kötelezze az elsőfokú eljárás és a fellebbezés során felmerült költségek viselésére.

19 Fellebbezésében az Aseprofar azt kéri, hogy a Bíróság:

– mellőzze a megtámadott ítélet rendelkező részének 1) pontját;

– hozzon jogerős határozatot a T-168/01. sz. ügyben, ennek keretében a GSK kérelmét teljes egészében utasítsa el, a vitatott határozatot pedig hagyja helyben;

– mellőzze a megtámadott ítélet rendelkező részének 3)–5) pontját, valamint

– a GSK-t kötelezze az elsőfokú eljárás és a fellebbezés során felmerült költségek viselésére.

20 A Bíróság elnöke 2008. december 17-i végzésével a C-501/06. P., a C-513/06. P., a C-515/06. P. és a C-519/06. P. sz. ügyeket a szóbeli szakasz lefolytatása és az ítélethozatal céljából egyesítette.

A fellebbezésekről

21 A Bíróság az áttekinthetőség érdekében, továbbá a fellebbezők által hivatkozott jogalapok hasonlóságát figyelembe véve egyes jogalapokat külön, más jogalapokat pedig összevonva vizsgál meg.

Az elfogadhatóságról

A Lengyel Köztársaság által támogatott Bizottság, valamint az Aseprofar által felhozott, az EK 81. cikk (1) bekezdésére vonatkozó önálló fellebbezési jogalapok elfogadhatóságáról

– A felek érvei

22 A GSK azt állítja, hogy a Bizottság és az Aseprofar fellebbezései, valamint a Lengyel Köztársaság beavatkozási beadványa lényegében elfogadhatatlanok. E beadványok előterjesztői az EK 81. cikk (1) bekezdése vonatkozásában a megtámadott ítélet indokolását, nem pedig a rendelkező részét vitatják. A GSK előadja, hogy a megtámadott ítéleten belüli, az EK 81. cikk (1) bekezdésére vonatkozó rész indokaival szemben előterjesztett jogalapok semmiképp nem lehetnek hatással az ítélet rendelkező részének 2) pontjára, amely helyben hagyja a vitatott határozat 1. cikkében foglalt azon megállapítást, mely szerint a megállapodás az EK 81. cikk (1) bekezdése megsértésének minősült. A GSK azt állítja, hogy a fellebbezések elfogadhatóságára vonatkozó ítélkezési

gyakorlat alapján minden olyan jogalap, amely az Elsőfokú Bíróság által az EK 81. cikk (1) bekezdésére vonatkozóan kifejtett indokolás megkérdőjelezésére irányul, elfogadhatatlan.

– A Bíróság álláspontja

23 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy a fellebbezőnek az eljáráshoz fűződő érdeke feltételezi, hogy a fellebbezésből az eredménye által előny származhat azon fél számára, aki azt előterjesztette (a C-111/99. P. sz., Lech Stahlwerke kontra Bizottság ügyben 2001. január 25-én hozott végzés [EBHT 2001., I-727. o.] 18. pontja, valamint a C-503/07. P. sz., Saint-Gobain Glass Deutschland kontra Bizottság ügyben 2008. április 8-án hozott végzés [EBHT 2008., I-2217. o.] 48. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

24 Jelen esetben a Bizottság és az Aseprofar azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság a megállapodás versenykorlátozó céljára vonatkozó mérlegelés során tévesen alkalmazta a jogot, viszont azt kérik, hogy a Bíróság az indokolás megváltoztatásával hatályában tartsa fenn a megtámadott ítélet rendelkező részének 2) pontját.

25 E feltételek mellett – mint azt a GSK helyesen megjegyzi – nem vitatott, hogy a Bizottság és az Aseprofar által felhozott jogalapokból egyrészt nem származhat számukra előny, másrészt pedig nem lehetnek hatással a megtámadott ítélet rendelkező részének 2) pontjára, amely helybenhagyja az EK 81. cikk (1) bekezdése megsértésének megállapítását.

26 Következésképpen a Bizottság és az Aseprofar által előterjesztett önálló fellebbezéseket elfogadhatatlannak kell nyilvánítani annyiban, amennyiben azok a megtámadott ítélet indokolásának az EK 81. cikk (1) bekezdésére vonatkozó része ellen irányulnak.

A Bizottság csatlakozó fellebbezésének a GSK által állított elfogadhatatlanságáról

– A felek érvei

27 A GSK először is azt állítja, hogy a csatlakozó fellebbezés elfogadhatatlan, mivel a Bizottság a C-513/06. P. sz. ügyben már megfellebbezte a megtámadott ítéletet. A GSK szerint a fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés két olyan alternatív lehetőséget képez, amelyekkel nem lehet egyszerre élni.

28 Másodszor, a csatlakozó fellebbezés, amennyiben megegyezik a C-513/06. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezéssel, rosszhiszemű pervitelnek minősül, ennek következtében pedig elfogadhatatlan. A GSK szerint, mivel a két eljárási cselekmény azonos felek között folyamatban lévő jogvitára vonatkozik, továbbá azonos célra irányul és azonos jogalapokon nyugszik, az utóbb végzett eljárási cselekmény, vagyis a csatlakozó fellebbezés elfogadhatatlan.

29 Harmadszor, a csatlakozó fellebbezés elfogadhatatlan annyiban, amennyiben a megtámadott ítélet egyes olyan részeit vitatja, amelyekben az Elsőfokú Bíróság helyt adott a Bizottság kérelmeinek. Az elfogadhatatlanság nyilvánvaló, mivel valamely megtámadott ítélet azon indokai ellen előterjesztett jogalap, amelyek nem befolyásolják az ítélet rendelkező részét, hatástalan, ennek következtében pedig el kell utasítani.

30 A Bizottság többek között azt állítja, hogy az EK 81. cikk (1) bekezdésére vonatkozó legtöbb érv az ugyanezen cikk (3) bekezdésére vonatkozó kérdésekhez is kapcsolódik, mivel a piac olyan állítólagos sajátosságaira irányulnak, amelyek e két bekezdés szempontjából relevánsak. Ezenkívül a Bizottság előadja, hogy ezeket az érveket azon érvekre adott válaszokként kell értelmezni, amelyeket a GSK terjesztett elő a fellebbezésében. A Bizottság hozzáteszi, hogy a csatlakozó fellebbezés benyújtása semmilyen jogforrás alapján nem tekinthető elfogadhatatlannak abban az esetben, ha már önálló fellebbezést is benyújtottak.

– A Bíróság álláspontja

31 Azon érvvel kapcsolatban, mely szerint a Bizottság nem nyújthat be egyszerre fellebbezést és csatlakozó fellebbezést, mivel ez többek között rosszhiszemű pervitelnek minősül, meg kell állapítani, hogy először is a Bíróság eljárási szabályzata 116. cikkének szövegéből semmiképp nem következik, hogy a fél nem nyújthat be egyszerre fellebbezést és csatlakozó fellebbezést az Elsőfokú Bíróság ugyanazon ítélete ellen, függetlenül azon körülménytől, hogy ehhez az ítélethez több ügy kapcsolódik, továbbá, hogy ezeket az ügyeket egyesítették. Másodszor, annak ellenére, hogy a Bíróság a C-501/06. P. és a C-513/06. P. sz. ügyeket egyesítette, ezek az ügyek nem veszítették el önálló jellegüket.

32 Ezért a GSK érvét nem lehet elfogadni.

33 Ami azon érvet illeti, hogy a csatlakozó fellebbezés azért elfogadhatatlan, mert annak előterjesztője a megtámadott ítélet egyes részeinek indokolását, nem pedig ezen ítélet rendelkező részének 2) pontját vitatja, meg kell állapítani, hogy ugyanúgy, mint a fellebbezés esetében, a fellebbezőnek az eljáráshoz fűződő érdeke feltételezi, hogy a csatlakozó fellebbezésből az eredménye által előny származhat azon fél számára, aki azt előterjesztette.

34 Ugyanakkor, mint azt a főtanácsnok az indítványának 52. pontjában megállapítja, a Bizottság az eljárás során kifejtette, hogy a csatlakozó fellebbezés keretében előadott érvelése elsősorban arra irányult, hogy a GSK fellebbezésére válaszoljon. A Bizottság szerint tehát az ilyen érvelést nem a Bíróság eljárási szabályzata 116. cikke 1. §-ának első francia bekezdésén belül a második eset szerinti csatlakozó fellebbezésnek, hanem e szabályzat 116. cikke 1. §-ának első francia bekezdésén belül az első eset szerinti fellebbezési ellenkérelemnek kell tekinteni.

35 Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság eljárási szabályzata 116. cikkének 1. §-a értelmében a válaszbeadvány kérelmei arra irányulhatnak, hogy egészben vagy részben utasítsák el a fellebbezést, illetve egészben vagy részben helyezzék hatályon kívül az Elsőfokú Bíróság határozatát, továbbá arra, hogy egészben vagy részben adjanak helyt az első fokon előterjesztett kérelmeknek; új kérelmeket nem lehet előterjeszteni.

36 Márpedig az említett rendelkezés szövegéből semmiképp nem következik, hogy az Aseprofar, az EAEPC vagy a Bizottság meg lennének fosztva annak lehetőségétől, hogy védekezésül jogalapokat hozzanak fel annak érdekében, hogy válaszoljanak a GSK által a fellebbezésében előadott konkrét jogalapokra, továbbá annak magyarázata érdekében, hogy az Elsőfokú Bíróság miért tévedett az EK 81. cikk (1) bekezdésének értelmezése és alkalmazása során, valamint annak kifejtése érdekében, hogy e rendelkezést hogyan kellene értelmezni.

37 Ebből következik, hogy a GSK által a C-501/06. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezésre adott válaszként a Bizottság, valamint az Aseprofar és az EAEPC kérhetik a GSK által előterjesztett, a megtámadott ítélet rendelkező részének 2) pontja ellen irányuló fellebbezés elutasítását.

38 A GSK állításával ellentétben az a körülmény, hogy a Bizottság a védekezésül felhozott jogalapjait a válaszbeadványa „csatlakozó fellebbezés" című részében fejtette ki, nem vonhatja kétségbe e következtetést. Tagadhatatlan ugyanis, hogy nem lehet a Bizottság által kifejtett érvelést tartalmazó résznek kizárólag a formális címéből kiindulni, anélkül, hogy figyelembe vennénk e résznek magát a tartalmát. Márpedig a jelen esetben – a használt kifejezésektől függetlenül – nyilvánvaló, hogy a válaszbeadványban a „csatlakozó fellebbezés" címet viselő rész valójában fellebbezési ellenkérelem.

39 Az eddigi megfontolásokra tekintettel a GSK által emelt elfogadhatatlansági kifogást el kell utasítani.

A GSK által hivatkozott, az EK 81. cikk (1) bekezdésére vonatkozó jogalapról

40 Emlékeztetni kell arra, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 114–147. pontjában mérlegelte, hogy helytálló-e a Bizottság azon elsődleges következtetése, mely szerint a megállapodás 4. cikkét az EK 81. cikk (1) bekezdésével ellentétesnek kell tekinteni, amennyiben a párhuzamos kereskedelem korlátozására irányul.

41 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 114–116. pontjában megállapította, hogy a megállapodás a párhuzamos kereskedelem korlátozása érdekében a differenciált árak rendszerének bevezetésére törekedett, és azt elvileg úgy kell tekinteni, hogy a verseny korlátozására irányult.

42 Az Elsőfokú Bíróság ugyanakkor a megtámadott ítélet 117–119. pontjában arra a következtetésre jutott, hogy a párhuzamos kereskedelem korlátozására irányuló e célkitűzés – figyelembe véve a jogi és gazdasági környezetet – önmagában nem volt elegendő annak feltételezéséhez, hogy a megállapodás versenykorlátozó célra irányult. Épp ellenkezőleg, az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy az EK 81. cikk (1) bekezdésének alkalmazása a jelen ügyben nem függhet kizárólag attól a ténytől, hogy a megállapodás a párhuzamos gyógyszer-kereskedelem korlátozására vagy a közös piac részekre osztására irányul, amelyek alapján megállapítható, hogy érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, hanem elemezni kell azt is, hogy célja vagy hatása-e ennek a megállapodásnak a verseny végső fogyasztók kárára történő megakadályozása, korlátozása vagy torzítása a kérdéses piacon.

43 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 121. pontjában kifejtette, hogy jóllehet a párhuzamos kereskedelem vitathatatlanul részesül bizonyos védelemben, ez nem önmagáért van így, hanem csak akkor, ha elősegíti egyrészt a kereskedelem fejlesztését, másrészt pedig a verseny megerősítését, vagyis e második szempontból akkor, ha a hatékony verseny révén előnyöket juttat a végső fogyasztóknak az ellátás vagy az árak terén. Az Elsőfokú Bíróság szerint tehát, jóllehet nem vitatott, hogy a párhuzamos kereskedelem korlátozására irányuló megállapodást főszabály szerint versenykorlátozó célúnak kell tekinteni, ez csak annyiban van így, amennyiben feltételezhető, hogy e megállapodás megfosztja a végső fogyasztókat az említett előnyöktől.

44 Márpedig az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 122. pontjában megállapította, hogy figyelembe véve azt a jogi és gazdasági környezetet, amely mellett a GSK által kötött megállapodás létrejött, nem feltételezhető, hogy az ilyen megállapodás megfosztotta a gyógyszerek végső fogyasztóit az ilyen előnyöktől. Az Elsőfokú Bíróság ugyanis úgy ítélte meg, hogy a spanyolországi közvetítők megtarthatták azokat az előnyöket, amelyek a párhuzamos kereskedelemből az árak vonatkozásában keletkezhettek, ebben az esetben pedig ezek az előnyök nem kerülnek a végső fogyasztókhoz.

45 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 133. pontjában azt kifogásolta, hogy a Bizottság egyszer sem vizsgálta az ágazat azon egyedi és lényeges jellemzőjét, amely ahhoz a tényhez kapcsolódik, hogy a kérdéses termékek árai, amelyeket a tagállamok tartanak ellenőrzésük alatt azok közvetlen vagy közvetett, általuk megfelelőnek ítélt szinten történő rögzítésével, az Európai Közösségben strukturálisan eltérő szinteken állandósulnak, és más fogyasztási cikkekkel ellentétben minden esetben kívül esnek a kereslet és a kínálat szabad versenyén. Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 134. pontjában úgy ítélte meg, hogy ez a körülmény kizárja annak feltételezését, hogy a párhuzamos kereskedelem kihatással legyen a nemzeti egészségbiztosítási rendszerek által térített gyógyszerek végső fogyasztóival szemben alkalmazott árakra, és így olyan érzékelhető előnnyel járjon, mintha ezeket az árakat a kereslet és a kínálat határozná meg.

46 Az Elsőfokú Bíróság ezen elemzés alapján a megtámadott ítélet 147. pontjában végül megállapította, hogy nem fogadható el a Bizottság azon elsődleges következtetése, mely szerint a megállapodás 4. cikkét az EK 81. cikk (1) bekezdésével ellentétesnek kell tekinteni, amennyiben az a párhuzamos kereskedelem korlátozására irányul. Mivel az érintett termékek árai az alkalmazandó jogi szabályozás szerint nagymértékben kívül esnek a kereslet és a kínálat szabad versenyén, továbbá azokat a közigazgatási hatóságok rögzítik, illetve ellenőrzik, nem lehet eleve adottnak tekinteni, hogy a párhuzamos kereskedelem az árak csökkentését és a végső fogyasztók jólétének növelését szolgálja. A megállapodás 4. cikke szövegének ebben az összefüggésben történő elemzése alapján tehát nem feltételezhető, hogy a párhuzamos kereskedelem korlátozását célzó e szerződéses kikötés így a végső fogyasztók jólétének csökkentésére irányulna. Ezért e megállapodás versenykorlátozó jellege ebben a nagyrészt szokatlan helyzetben nem vezethető le önmagában a megállapodás szövegének az összefüggéseire tekintettel történő olvasatából, és szükségképpen fontolóra kell venni a megállapodás hatásait, már csak azon értelmezés ellenőrzése végett is, amit a szabályozó hatóság ezen olvasat alapján előzetesen kialakíthatott.

A felek érvei

47 Fellebbezésével a GSK a megtámadott ítélet rendelkező része 2) pontjának annyiban történő hatályon kívül helyezését kívánja elérni, amennyiben az elutasította a GSK által a vitatott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránt benyújtott keresetet. A GSK azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság az EK 81. cikk (1) bekezdésének téves értelmezését alakította ki, amikor úgy ítélte meg, hogy a megállapodás versenykorlátozó hatású.

48 Ezzel szemben a GSK szerint az Elsőfokú Bíróság helyesen állapította meg, hogy a Bizottság a megállapodás korlátozó céljának az EK 81. cikk (1) bekezdésére tekintettel történő elemzése során nem vette figyelembe a releváns jogi és gazdasági környezetet. Mindazonáltal azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróságnak ugyanezt a hiányosságot kellett volna feltárnia, amikor a megállapodás hatásaira vonatkozó elemzést vizsgálta felül.

49 A GSK álláspontja szerint az Elsőfokú Bíróságnak azt kellett volna megállapítania, hogy a megállapodásnak nem lehetett olyan értelemben vett versenykorlátozó hatása, amely a fogyasztók jólétének csökkentésében nyilvánulna meg.

50 A Bizottság, az Aseprofar és az EAEPC a GSK fellebbezésére adott válaszukban a GSK által kifejtett valamennyi érvet vitatják. Úgy vélik, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítéletben helyesen állapította meg az EK 81. cikk (1) bekezdésének megsértését.

51 Amellett, hogy így a GSK által hivatkozott, az EK 81. cikk (1) bekezdésére vonatkozó jogalap elutasítását kérik, a Bizottság, az Aseprofrar és az EAEPC mindazonáltal úgy vélik, hogy az Elsőfokú Bíróság a megállapodás versenykorlátozó céljának mérlegelése során több szempontból tévesen alkalmazta a jogot. Azt állítják, hogy a jogi és gazdasági környezetnek a Bíróság ítélkezési gyakorlatában kialakított elvekkel összhangban álló vizsgálata alapján az Elsőfokú Bíróságnak arra a következtetésre kellett volna jutnia, hogy a megállapodás a céljánál fogva versenykorlátozó jellegű volt. Mivel ugyanakkor

a megtámadott ítélet rendelkező részének 2) pontja szerintük megalapozott, azt kérik, hogy a Bíróság ezzel kapcsolatban az indokolást változtassa meg.

52 A Bizottság a GSK fellebbezésére benyújtott válaszbeadványában különösen azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen értelmezte és alkalmazta az EK 81. cikk (1) bekezdésében szereplő „célja” fogalmat.

53 A Bizottság szerint először is a Bíróság és az Elsőfokú Bíróság mindig azt állapították meg, hogy az olyan megállapodások, amelyek a Közösségen belüli párhuzamos kereskedelem korlátozására irányulnak, versenykorlátozó célúak. Másrészt az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítéletben nem csupán korlátozó jellegű jogi mércét állított fel a párhuzamos kereskedelem védelme kapcsán, hanem tévesen és hiányosan is alkalmazta azt, anélkül hogy ezt megfelelően indokolta volna. A Bizottság hangsúlyozza, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 117–122. pontjában azt állapította meg, hogy a tagállamok közötti párhuzamos kereskedelmet csak akkor kell védelemben részesíteni, „ha elősegíti egyrészt a kereskedelem fejlesztését, másrészt pedig a verseny megerősítését”. Márpedig a Bizottság kifogásolja, hogy az Elsőfokú Bíróság az okfejtését folytatva figyelmen kívül hagyta a kereskedelem fejlesztését, továbbá a verseny megerősítését akként értelmezte, mint ami megköveteli, hogy a párhuzamos kereskedelem a hatékony verseny révén előnyöket juttasson a végső fogyasztóknak az ellátás vagy az árak terén, valamint elmulasztotta bármilyen módon megvizsgálni a párhuzamos kereskedelem által az ellátás terén biztosított előnyöket.

A Bíróság álláspontja

54 Mivel a Bizottság, az Aseprofar és az EAEPC azt állítják, hogy az Elsőfokú Bíróság a megállapodás versenykorlátozó céljának mérlegelése során tévesen alkalmazta a jogot, és azt kérik, hogy a Bíróság az indokolás megváltoztatásával hatályában tartsa fenn a megtámadott ítélet rendelkező részének 2) pontját, az ő érveiket előbb kell megvizsgálni, mint a GSK által a fellebbezésének alátámasztása érdekében felhozott érveket.

55 Először is emlékeztetni kell arra, hogy a megállapodás versenykorlátozó céljára és hatására vonatkozó feltételeknek nem egyszerre, hanem vagylagosan kell fennállniuk annak mérlegelése során, hogy az ilyen megállapodás az EK 81. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom hatálya alá tartozik-e. Márpedig az 56/65. sz. LTM-ügyben 1966. június 30-án hozott ítélet (EBHT 1966., 337. o.) óta érvényes állandó ítélkezési gyakorlat szerint e feltételnek a „vagy" kötőszó által jelzett vagylagos jellege miatt először is meg kell vizsgálni a megállapodás tulajdonképpeni célját, figyelembe véve azt a gazdasági környezetet, amelyben alkalmazásra kerül. Amennyiben azonban e megállapodás rendelkezéseinek elemzése nem tár fel a verseny tekintetében elegendő károsági fokot, meg kell vizsgálni a megállapodás hatásait, és a megállapodás megtiltásához olyan tényezők együttes megléte szükséges, amelyek azt bizonyítják, hogy a verseny működése érezhetően akadályozva vagy korlátozva volt, illetve torzult. Az ítélkezési gyakorlatból az is következik, hogy nem szükséges vizsgálni a megállapodás hatásait, ha e megállapodás versenykorlátozó célja már megállapítást nyert (lásd ebben az értelemben a C-8/08. sz., T-Mobile Netherlands és társai ügyben 2009. június 4-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-4529. o.] 28. és 30. pontját).

56 Másodszor, a megállapodás versenykorlátozó céljára vonatkozó érveknek az e megállapodás versenyellenes hatására vonatkozó érveknél előbb történő vizsgálata annál is inkább indokolt, hogy ha a Bizottság, az Aseprofar és az EAEPC által állított téves jogalkalmazás bizonyítást nyer, a GSK által a megtámadott ítéletnek a megállapodás versenykorlátozó hatására vonatkozó indokolása tekintetében előterjesztett fellebbezést el kell utasítani.

57 Következésképpen meg kell vizsgálni, hogy az Elsőfokú Bíróság által a megállapodás versenykorlátozó céljának fennállásával kapcsolatban végzett, a jelen ítélet 41–46. pontjában említett mérlegelés megfelel-e a tárgyra vonatkozó ítélkezési gyakorlatban levezetett elveknek.

58 Ezzel kapcsolatban hangsúlyozni kell, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely megállapodás versenykorlátozó jellegének mérlegelése során többek között e megállapodás rendelkezéseinek tartalmát és az általa elérni kívánt objektív célkitűzéseket, valamint azt a jogi és gazdasági környezetet kell figyelembe venni, amelybe e megállapodás illeszkedik (lásd ebben az értelemben a 96/82–102/82., 104/82., 105/82., 108/82. és 110/82. sz., IAZ International Belgium és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1983. november 8-án hozott ítélet [EBHT 1983., 3369. o.] 25. pontját, valamint a C-209/07. sz., Beef Industry Development Society és Barry Brothers ügyben 2008. november 20-án hozott ítélet [EBHT 2008., I-8637. o.] 16. és 21. pontját). Ezenkívül, még ha a felek szándéka nem is szükséges elem a megállapodás célja versenykorlátozó jellegének meghatározásában, a Bizottságot vagy a közösségi

bíróságot semmi nem akadályozza abban, hogy tekintetbe vegyék e szándékot (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott IAZ International Belgium és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 23–25. pontját).

59 A párhuzamos kereskedelem területén a Bíróságnak már volt alkalma megállapítani, hogy a kereskedelem tiltására vagy korlátozására irányuló megállapodásoknak főszabály szerint az a céljuk, hogy megakadályozzák a versenyt (lásd ebben az értelemben a 19/77. sz., Miller International Schallplaten kontra Bizottság ügyben 1978. február 1-jén hozott ítélet [EBHT 1978., 131. o.] 7. és 18. pontját, valamint a 32/78. és 36/78–82/78. sz., BMW Belgium és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1979. július 12-én hozott ítélet [EBHT 1979., 2435. o.] 20–28. és 31. pontját).

60 Mint azt a főtanácsnok az indítványának 155. pontjában megállapította, ez az elv, mely szerint a párhuzamos kereskedelem korlátozására irányuló megállapodás „célzott versenykorlátozásnak" minősül, a gyógyszerágazatra is vonatkozik.

61 Másfelől a Bíróság ezzel kapcsolatban – az EK 81. cikk alkalmazása keretében és a gyógyszerágazatra vonatkozó ügyben – úgy ítélte meg, hogy a gyártó és az értékesítő közötti azon megállapodás, amely abba az irányba hat, hogy visszaállítsa a tagállamok közötti kereskedelem nemzeti korlátait, alkalmas arra, hogy gátolja a Szerződés azon célkitűzésének megvalósulását, hogy a nemzeti piacokat integrálja egy közös piac létrehozásával. Ezért a Bíróság a piacok nemzeti alapú részekre töredezését és a tagállami piacok összeépülésének megnehezítését – így többek között a párhuzamos export tiltását vagy korlátozását – célzó megállapodásokat több alkalommal olyan megállapodásoknak minősítette, amelyek tárgya a Szerződés említett cikke értelmében vett versenykorlátozás (a C-468/06–C-478/06. sz., Sot. Lélos kai Sia és társai egyesített ügyekben 2008. szeptember 16-án hozott ítélet [EBHT 2008., I-7139. o.] 65. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

62 Az Elsőfokú Bíróság azon megállapításával kapcsolatban, mely szerint jóllehet nem vitatott, hogy a párhuzamos kereskedelem korlátozására irányuló megállapodást főszabály szerint versenykorlátozó célúnak kell tekinteni, ez csak annyiban van így, amennyiben feltételezhető, hogy megfosztja a végső fogyasztókat a hatékony verseny révén biztosított, az ellátás vagy az árak terén jelentkező előnyöktől, meg kell állapítani, hogy sem az EK 81. cikk (1) bekezdésének szövege, sem pedig az ítélkezési gyakorlat nem teszi lehetővé ezen állítás megerősítését.

63 Egyrészt e rendelkezésből semmiképp nem következik, hogy csak azok a megállapodások irányulhatnak versenykorlátozó célra, amelyek megfosztják a fogyasztókat bizonyos előnyöktől. Másrészt hangsúlyozni kell, hogy a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az EK 81. cikk – a Szerződésben foglalt egyéb versenyjogi szabályokkal azonos módon – nem csupán a versenytársak vagy a fogyasztók érdekeinek, hanem a piac szerkezetének, ezáltal pedig magának a versenynek a védelmére is irányul. Ezért valamely megállapodás versenykorlátozó célja fennállásának megállapítása nem függhet attól, hogy a végső fogyasztókat megfosztja-e a hatékony verseny révén biztosított, az ellátás vagy az árak terén jelentkező előnyöktől (lásd analógia útján a fent hivatkozott T-Mobile Netherlands és társai ügyben hozott ítélet 38. és 39. pontját).

64 Ebből következik, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, amikor a versenykorlátozó cél fennállását annak bizonyításától tette függővé, hogy a megállapodás a végső fogyasztók számára hátrányokkal jár, és az említett megállapodás vonatkozásában nem állapította meg ilyen cél fennállását.

65 Ugyanakkor emlékeztetni kell arra, hogy ha az Elsőfokú Bíróság valamely ítéletének indokolása sérti ugyan a közösségi jogot, viszont a rendelkező rész egyéb jogi indokok alapján megalapozottnak bizonyul, az ilyen jogsértés nem eredményezheti az ítélet hatályon kívül helyezését (lásd ebben az értelemben a C-30/91. P. sz., Letselle kontra Bizottság ügyben 1992. június 9-én hozott ítélet [EBHT 1992., I-3755. o.] 28. pontját, valamint a C-294/95. P. sz., Ojha kontra Bizottság ügyben 1996. november 12-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-5863. o.] 52. pontját).

66 A jelen esetben ez a helyzet áll fenn. Elegendő ugyanis megállapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet rendelkező részének 2) pontjában helybenhagyta a vitatott határozat 1. cikkét, amelyben a Bizottság megállapította, hogy a megállapodás megsértette az EK 81. cikk (1) bekezdését. Ezért a megtámadott ítélet rendelkező részének 2) pontját nem kell hatályon kívül helyezni.

67 Az eddigi megfontolások összességére tekintettel a GSK fellebbezését mint megalapozatlant el kell utasítani annyiban, amennyiben az annak bizonyítására irányul, hogy a megállapodás az EK 81. cikk (1) bekezdésével összeegyeztethető volt.

A Bizottság, az EAEPC, az Aseprofar és a Lengyel Köztársaság által hivatkozott, az EK 81. cikk (3) bekezdésére vonatkozó jogalapokról

68 A Bizottság mind a fellebbezésében, mind pedig a válaszbeadványában több, az EK 81. cikk (3) bekezdésére vonatkozó jogalapra hivatkozik. Egyes jogalapok, valamint azok egyes részei megfelelnek az EAEPC és/vagy az Aseprofar által a fellebbezéseikben, illetve a Lengyel Köztársaság által a beavatkozási beadványában felhozott jogalapoknak. Másfelől a Bizottság és az EAEPC az EK 81. cikk (3) bekezdésére vonatkozó olyan jogalapokra is hivatkozik, amelyeket csak ők terjesztenek elő.

A Bizottság által hivatkozott, a megállapodás hátterét képező jogi és gazdasági környezet elferdítésére alapított jogalapról

69 A Bizottság utal az EK 81. cikk (1) bekezdésére vonatkozó érvelésére, melynek keretében a megtámadott ítélet azon pontjait kifogásolta, amelyek az Elsőfokú Bíróság által figyelembe vett jogi és gazdasági környezetre vonatkoztak, mégpedig a 122., valamint a 124–137. pontot. A Bizottság azt állítja, hogy az EK 81. cikk (3) bekezdésének alkalmazására tévesen, a gyógyszerágazat valótlan sajátosságai alapján került sor.

70 A Bizottság hozzáteszi, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 104. pontjában úgy ítélte meg, hogy a gyógyszerek ágazatában az eltérő állami szabályozások egyidejű fennállása torzíthatja a versenyt. Márpedig, ami az említett pont szerint csupán lehetőség, az tényleges helyzetté válik az ítélet 276. pontjában, ahol az Elsőfokú Bíróság azt állapította meg, hogy a versenyt torzítják a nemzeti szabályozások.

71 A GSK azt állítja, hogy az e kérdéssel kapcsolatos álláspontját az EK 81. cikk (1) bekezdésére vonatkozó jogalap elemzésében kifejtette.

72 Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy amikor az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 122. pontjában arra a helyzetre utal, amelyben azok az előnyök, amelyek a párhuzamos kereskedelemből az árak vonatkozásában keletkeznek, nem kerülnek a végső fogyasztókhoz, csupán feltételezésre és nem a tényleges helyzetre hivatkozik, ez pedig nem minősülhet a jelen ügyekben figyelembe vett jogi és gazdasági környezet elferdítésének.

73 Továbbá a megtámadott ítélet e környezetre vonatkozó 124–137. pontjának olvasatából nem következik, hogy az Elsőfokú Bíróság elferdítette volna e környezetet. Az Elsőfokú Bíróság az említett pontokban e környezet alapvető jellemzőit sorolja fel, amelyeket végeredményben a vitatott határozatból vesz át.

74 Végül, az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 104. pontjában akkor ítélte meg úgy, hogy az eltérő állami szabályozások egyidejű fennállása torzíthatja a versenyt, amikor még az képezte a vizsgálat tárgyát, hogy ez az egyidejű fennállás alkalmazhatatlanná tette-e az EK 81. cikk (1) bekezdését. Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 105. pontjában megállapította, hogy az említett rendelkezés csak akkor nem alkalmazható, ha a vizsgált megállapodás által érintett ágazatra olyan szabályozás vonatkozik, amely kizárja a verseny e megállapodás általi megakadályozásának, torzításának vagy korlátozásának lehetőségét.

75 Az Elsőfokú Bíróságnak az okfejtés e szakaszában nem kellett megállapítania, hogy a szóban forgó szabályozások ténylegesen torzítják-e a versenyt, vagy sem, ellentétben azzal, amit aztán a megtámadott ítélet 276. pontjában megállapított. Ezzel kapcsolatban tehát nincs szó az indokolás ellentmondásosságáról.

76 A Bizottság által hivatkozott jogalapot tehát mint elfogadhatatlant el kell utasítani.

A Bizottság, az EAEPC, az Aseprofar és a Lengyel Köztársaság által hivatkozott, a bizonyítási teher megosztásának, a bizonyítékok megkövetelt szintjének és a „műszaki fejlődés előmozdítása” fogalmának téves alkalmazására alapított jogalapokról

77 A Bizottság által hivatkozott, a bizonyítási teher megosztásának, a bizonyítékok megkövetelt szintjének és a „műszaki fejlődés előmozdítása” fogalmának téves alkalmazására alapított jogalapnak öt része van, amelyek közül némelyeknek a tartalma megfelel az EAEPC, az Aseprofar és a Lengyel Köztársaság által hivatkozott jogalapok tartalmának.

– A Bizottság által hivatkozott jogalap első részéről

78 A Bizottság azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta az EK 81. cikk (3) bekezdésének keretében a bizonyítási teher megosztására és a bizonyítékok megkövetelt szintjére vonatkozó ítélkezési gyakorlatot. A Bizottság a megtámadott ítélet 242. pontját, valamint 269. és 303. pontját sérelmezi, amelyek az összefonódások ellenőrzése tekintetében alkalmazandó ítélkezési gyakorlatra, kritériumokra és elvekre utalnak. Márpedig nem áll fenn semmilyen analógia az összefonódások versenykorlátozó hatásainak vizsgálata és az EK 81. cikk (3) bekezdése alkalmazásának vizsgálata között.

79 Ellentétben az összefonódással kapcsolatos ügyekkel, amelyekben a bejelentő felek a Bizottság szerint semmilyen különös bizonyítási terhet nem viselnek, az említett rendelkezéssel összefüggésben állandó ítélkezési gyakorlat, hogy az érintett vállalkozások feladata a Bizottság elé tárni azokat a bizonyítékokat, amelyek igazolhatják, hogy a megállapodás megfelel az e rendelkezésben előírt feltételeknek. A Bizottság a gondolatmenetének alátámasztása érdekében az 55/64. és 58/64. sz., Consten és Grundig kontra Bizottság egyesített ügyekben 1966. július 13-án hozott ítéletre (EBHT 1966., 429. o.), valamint a 25/84. és 26/84. sz., Ford-Werke és Ford of Europe kontra Bizottság egyesített ügyekben 1985. szeptember 17-én hozott ítéletre (EBHT 1985., 2725. o.) hivatkozik.

80 A fentiekkel szemben a GSK a C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P., C-217/00. P. és C-219/00. P. sz., Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-123. o.) 79. pontjára, valamint a C-552/03. P. sz., Unilever Bestfoods kontra Bizottság ügyben 2006. szeptember 28-án hozott végzés (EBHT 2006., I-9091. o.) 102. pontjára támaszkodik annak bizonyítása érdekében, hogy az Elsőfokú Bíróság nem sértette meg a bizonyítási teherre vonatkozó szabályokat. Álláspontja szerint az Elsőfokú Bíróság csupán két alkalommal hivatkozott az összefonódások esetében alkalmazandó szabályra, mégpedig egyrészt – elsődlegesen – az Elsőfokú Bíróság általi azon felülvizsgálat bemutatása érdekében, amelyet a Bizottság által az EK 81. cikk (3) bekezdése alapján végzett elemzés tekintetében gyakorol, másrészt pedig – másodlagosan – annak megállapítása érdekében, hogy ha a vállalkozás bizonyítékokat terjesztett elő, a Bizottság feladata, hogy a jövőre vonatkozó elemzést végezzen.

81 Az Elsőfokú Bíróság csupán azt állapította meg, hogy a Bizottság nem vette komolyan a GSK érveit, ellentétben azzal, ahogyan el kellett volna járnia. A GSK hangsúlyozza, hogy az Elsőfokú Bíróság a T-86/95. sz., Compagnie générale maritime és társai kontra Bizottság ügyben 2002. február 28-án hozott ítéletére (EBHT 2002., II-1011. o.), valamint a T-65/98. sz., Van den Bergh Foods kontra Bizottság ügyben 2003. október 23-án hozott ítéletére (EBHT 2003., II-4653. o.) is hivatkozott, amelyek az EK 81. cikk (3) bekezdésére vonatkoznak. Amennyiben a vállalkozás releváns, hiteles és valószerű érvek előterjesztésével alátámasztotta, hogy az e rendelkezésben foglalt feltételek alkalmazásának ésszerűen helye lehet, a Bizottságra hárul ezen érvek cáfolata.

82 Fontos kiemelni egyrészt, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 233–236. pontjában felidézte azt az ítélkezési gyakorlatot, továbbá azokat az elveket és kritériumokat, amelyek az EK 81. cikk (3) bekezdése alapján történő mentesítés iránti kérelem tárgyában a bizonyítási teher, valamint a bizonyítékok megkövetelt szintje tekintetében irányadók. Az Elsőfokú Bíróság helyesen hangsúlyozta, hogy az e rendelkezésre hivatkozó személynek meggyőző érvekkel és bizonyítékokkal kell alátámasztania, hogy a mentességben való részesüléshez szükséges feltételek teljesülnek (lásd ebben az értelemben a 42/84. sz., Remia és társai kontra Bizottság ügyben 1985. július 11-én hozott ítélet [EBHT 1985., 2545. o.] 45. pontját).

83 A bizonyítási teher tehát arra a vállalkozásra hárul, amely az EK 81. cikk (3) bekezdése alapján történő mentesítést kéri. Ugyanakkor az említett vállalkozás által hivatkozott tényállási elemek olyan jellegűek lehetnek, amely a másik felet magyarázatra vagy igazolásra kötelezheti, amelynek elmaradása esetén megállapítható, hogy a vállalkozás

eleget tett a bizonyítási tehernek (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 279. pontját).

84 Másrészt az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 240., 241., 243. és 244. pontjában felidézte azokat az elveket és kritériumokat, amelyek az EK 81. cikk (3) bekezdése alapján történő mentesítés iránti kérelem elbírálásaként hozott bizottsági határozat tekintetében általa gyakorolt felülvizsgálat során irányadók. Helyesen állapította meg, hogy az ilyen határozat megsemmisítése iránti kérelem kapcsán az érdemi kérdések tekintetében csak korlátozott felülvizsgálatot végez.

85 E megállapítás teljes mértékben összhangban van azzal az elvvel, mely szerint a Bizottság által végzett összetett gazdasági mérlegelések tekintetében a közösségi bíróságok által gyakorolt felülvizsgálat szükségképpen annak ellenőrzésére korlátozódik, hogy a Bizottság betartotta-e az eljárással és az indokolással kapcsolatos szabályokat, a tényállás tárgyilag pontos-e, valamint a Bizottság nem követett-e el a tényállással kapcsolatos nyilvánvaló mérlegelési hibát és hatáskörrel való visszaélést (a fent hivatkozott Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 279. pontja).

86 Az Elsőfokú Bíróság azt is hozzátette, hogy nem helyettesítheti a saját gazdasági mérlegelésével az olyan határozat kibocsátója által végzett gazdasági mérlegelést, amelynek jogszerűségi felülvizsgálatát kérték tőle.

87 Az Elsőfokú Bíróság által a fentiek szerint tett utalások nem tárnak fel téves jogalkalmazást, és nem teszik lehetővé annak megállapítását, hogy a megtámadott ítélet 242. pontjában szereplő, az összefonódással kapcsolatos ügyekre vonatkozó ítélkezési gyakorlatra történő hivatkozások, továbbá ugyanezen ítélet 269. és 303. pontjának szövege az EK 81. cikk (3) bekezdése keretében a bizonyítási teher megosztásának, valamint a bizonyítékok megkövetelt szintjének módosításához vezethetnének.

88 A Bizottság által ezzel kapcsolatban hivatkozott jogalap első részét tehát el kell utasítani.

– A Bizottság által hivatkozott jogalap második részéről

89 A Bizottság a megtámadott ítélet 249. és 252. pontját kifogásolja, és azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy elegendő, ha az EK 81. cikk (3) bekezdése szerinti mentesítésben részesülni kívánó vállalkozás azt bizonyítja, hogy valószínűsíthető a hatékonyság javulása.

90 Márpedig ez a kritérium a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján téves. A Bizottság többek között a Bíróság által a fent hivatkozott Consten és Grundig kontra Bizottság ügyben hozott ítéletre, valamint az Elsőfokú Bíróság által a fent hivatkozott Van den Bergh Foods kontra Bizottság ügyben hozott ítéletre hivatkozik annak alátámasztása érdekében, hogy a bejelentő fél feladata annak bizonyítása, hogy a verseny korlátozásából érzékelhető objektív előnyök származnak.

91 A GSK ezzel szemben előadja, hogy a Bizottság által hivatkozott ügyek olyan kartellügyekre, illetve párhuzamos kereskedelemmel kapcsolatos ügyekre vonatkoznak, amelyek a gyógyszerágazaton kívüli ágazatokban merültek fel, ahol a szóban forgó intézkedések nem eredményeztek a rendszer lényegéből következő hatékonyságnövekedést, és ahol a vállalkozások az ilyen növekedésre vonatkozóan nem terjesztettek elő hiteles érveket. Ezenkívül az Elsőfokú Bíróság által alkalmazott megközelítés a Bizottság korábbi ügyekben kialakított határozathozatali gyakorlatát tükrözi, melynek keretében elismerte, hogy az adott megállapodás előnyöket keletkeztethet (az EK-Szerződés 81. cikkének alkalmazására vonatkozó eljárásban, a COMP/A.38284/D2. sz. ügyben 2004. április 7-én hozott 2004/841/EK bizottsági határozat – Société Air France kontra Alitalia Linee Aeree Italiane SpA [HL L 362., 17. o.]), hatékonyságnövekedéssel járhat (az EK-Szerződés 81. cikkének és az EGT-megállapodás 53. cikkének alkalmazására vonatkozó eljárásban 2003. július 16-án hozott 2004/207/EK bizottsági határozat [COMP/38.369. sz. ügy – T-Mobile Deustchland kontra O2 Germany: a hálózatok megosztásáról szóló keretmegállapodás] [HL 2004. L 75., 32. o.]), illetve annak előnyei […] nyilvánvalóak (az EK-Szerződés 81. cikkének és az EGT-megállapodás 53. cikkének alkalmazására vonatkozó eljárásban 2003. július 23-án hozott 2003/778/EK bizottsági határozat [COMP/C.2-37.398. sz. ügy – az UEFA Bajnokok Ligája kereskedelmi jogainak központosított értékesítése] [HL L 291., 25. o.]).

92 Meg kell állapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 247. pontjában helyesen emlékeztetett arra, hogy ahhoz, hogy valamely megállapodás mentességben részesüljön az EK 81. cikk (3) bekezdése címén, hozzá kell járulnia az áruk termelésének vagy forgalmazásának javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához. Ez a hozzájárulás nem azokkal az előnyökkel azonos, amelyekből a megállapodásban érintett vállalkozások a tevékenységükkel kapcsolatban részesülnek, hanem azokkal az érzékelhető objektív előnyökkel egyezik meg, amelyek ellentételezhetik a versenynek okozott hátrányokat (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Consten és Grundig kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 502. és 503. pontját).

93 Mint azt a főtanácsnok az indítványának 193. pontjában kiemelte, az adott időszakra engedélyezett mentességhez szükségesnek bizonyulhat a megállapodásból származó előnyök megvalósulásának a jövőre vonatkozó elemzése, és elég, ha a Bizottság a rendelkezésére álló adatok alapján arra a meggyőződésre jut, hogy annak a valószínűsége, hogy az érzékelhető objektív előny megvalósul, elegendő mértékű annak feltételezéséhez, hogy a megállapodás ilyen előnnyel jár.

94 Az Elsőfokú Bíróság tehát nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor a megtámadott ítélet 249. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Bizottság eljárása magában foglalhatja annak vizsgálatát, hogy az előterjesztett ténybeli érvek és bizonyítékok fényében valószínűsíthető-e, hogy az érintett megállapodás lehetővé teszi az érzékelhető objektív előnyökből való részesedést, vagy sem.

95 Az Elsőfokú Bíróság akkor sem alkalmazta tévesen a jogot, amikor a megtámadott ítélet 252. pontjában azt állapította meg, hogy el kell dönteni, hogy a Bizottság megalapozottan jutott-e arra a következtetésre, mely szerint a GSK érvei és bizonyítékai, amelyek vizsgálata a jövőre vonatkozó elemzést foglal magában, nem bizonyítják kellő valószínűséggel, hogy a megállapodás 4. cikke lehetővé teszi az olyan érzékelhető objektív előnyből való részesedést, amely az innováció elősegítésével ellensúlyozni tudja az általa a versenyben okozott hátrányt.

96 A Bizottság által hivatkozott jogalap második részét tehát mint megalapozatlant el kell utasítani.

– A Bizottság által hivatkozott jogalap harmadik részéről és az EAEPC által hivatkozott második jogalapról

97 A Bizottság a megtámadott ítélet 276. és 301. pontját, valamint 162–169., illetve 281–293. pontját kifogásolja. Azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta az EK 81. cikk (3) bekezdését, amikor úgy ítélte meg, hogy az árkülönbözetek strukturális jellege a bizonyítási teher megnehezítéséhez vezet, és szükségtelenné teszi az esetleges hatékonyságnövekedés terjedelmének vizsgálatát. A Bizottság szerint az Elsőfokú Bíróság azon az alapon bizonyult szigorúnak vele szemben a GSK érveinek vizsgálatát illetően, hogy az a helyzet, amellyel e társaság szembesült, strukturális jellegű volt.

98 A Bizottság hangsúlyozza többek között, hogy ha – mint azt az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 284. pontjában megállapítja – a jelenség csak azért strukturális jellegű, mert a különböző tagállamokban egy és ugyanazon gyógyszernek eltérő ára van, akkor minden jelenség strukturális jellegű, mivel elég ritkán lehet olyan fogyasztási cikket találni, amelynek a Közösségben mindenütt ugyanaz az ára. A Bizottság szerint a gyógyszerágazat problémái nem strukturálisabbak az egyéb ágazatok problémáinál, és az árfolyam-ingadozásokat soha nem tekintette úgy, hogy azok csak és kizárólag egy másik, strukturális jellegű problémát súlyosító jelentős tényezőt képeznének. Végül, a bizonyítékok mérlegelése kapcsán a Bizottságot terhelő kötelezettségek terjedelme nem függhet a szabályozási környezettől, ellentétben azzal, amit az Elsőfokú Bíróság megállapított. E tekintetben ellentmondás áll fenn a megtámadott ítélet indokai között, mivel az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 192. pontjában másfelől úgy ítélte meg, hogy „az, hogy a vállalkozások működésének jogi és gazdasági környezete hozzájárul a verseny korlátozásához, nem vezethet annak elfogadásához, hogy ezek a vállalkozások az ezen környezet által meghagyott verseny megakadályozásával vagy további korlátozásával megsértik a versenyszabályokat”.

99 A GSK emlékeztet azokra a tanulmányokra, amelyek szerinte megmagyarázzák, hogy a gyógyszerek tárgyában folytatott kutatás és fejlesztés miért csak folyó bevételekből finanszírozható. Hangsúlyozza a megtámadott ítélet azon pontjait, amelyekben az Elsőfokú Bíróság a Bizottság azon következtetéseit vette át, amelyek érvekkel alá nem támasztottnak, részlegesnek és szűkszavúnak bizonyulnak.

100 Az EAEPC a maga részéről azon az alapon kifogásolja a megtámadott ítéletet, hogy a GSK feladata lett volna bizonyítani az EK 81. cikk (3) bekezdése valamennyi alkalmazási feltételének fennállását, továbbá, hogy az e vállalkozás által felhozott általános megfontolások nem voltak elegendőek. A Bizottságnak önmagában ezen általános megfontolások alapján nem kellett volna érzékelhető objektív előnyökként elfogadnia az innováció előmozdítását. Az EAEPC többek között a megtámadott ítélet 236. pontját vitatja azon az alapon, hogy az Elsőfokú Bíróság által említett, fent hivatkozott Alborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletből nem következik a bizonyítási teher alóli mentesítés szabályának alkalmazása. Az EK 81. cikk (3) bekezdése esetében alkalmazandó bizonyítási teher csak akkor hárul a Bizottságra, ha vélelem formájában terjesztenek elő meghatározott bizonyítékokat. Az általános érvek, még ha a gyógyszerágazat jogi és gazdasági környezetére vonatkoznak is, nem minősülhetnek ilyen vélelmeknek.

101 Ezzel szemben a GSK azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság helyesen követelte meg a Bizottságtól, hogy vizsgálja meg a GSK által előterjesztett érvelés és bizonyítékok alapjául szolgáló jogi és gazdasági környezetet. A GSK által felhozott bizonyítékok nem voltak általánosak és pontatlanok, hanem épp ellenkezőleg, azt az alapvető jogi és gazdasági környezetet hangsúlyozták, amelyet figyelembe kellett venni annak érdekében, hogy az elemzésnek értelme legyen. Végül, az Elsőfokú Bíróság a bizonyítási teherre vonatkozó szabályokat alkalmazta, amikor felhívta a Bizottságot azon tényállási elemek és bizonyítékok kellően alapos vizsgálatának elvégzésére, amelyeket a GSK terjesztett elé. A GSK által felhozott bizonyítékok elegendőek voltak annak alátámasztásához, hogy a megállapodás mentesítésben részesülhetett.

102 Emlékeztetni kell arra, hogy valamely megállapodás annak meghatározása érdekében történő vizsgálatát, hogy e megállapodás hozzájárul-e az áruk termelésének vagy forgalmazásának javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához, továbbá, hogy az említett megállapodás érzékelhető objektív előnyökkel jár-e, azokra a ténybeli érvekre és bizonyítékokra tekintettel kell elvégezni, amelyeket az EK 81. cikk (3) bekezdése szerinti mentesítés iránti kérelem keretében terjesztettek elő.

103 E vizsgálathoz szükségesnek bizonyulhat a megállapodással érintett ágazat jellemzőinek és esetleges sajátosságainak figyelembe vétele, amennyiben a jellemzők és sajátosságok a vizsgálat eredménye szempontjából meghatározóak. Hozzá kell tenni, hogy e figyelembevétel nem azt jelenti, hogy a bizonyítási teher megfordul,

hanem csupán azt biztosítja, hogy a mentesítés iránti kérelem vizsgálatára a kérelmező által előterjesztett megfelelő ténybeli érvek és bizonyítékok alapján kerüljön sor.

104 Márpedig az Elsőfokú Bíróság ezzel kapcsolatban nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor a megtámadott ítélet 276. és 303. pontjában lényegében azt állapította meg, hogy a Bizottság tévesen járt el, amikor elmulasztotta figyelembe venni a GSK által a kérelmében hangsúlyozott egyes körülményeket, köztük nevezetesen a szóban forgó gyógyszerágazat strukturális sajátosságait, valamint, hogy e mulasztás a GSK által előterjesztett mentesítés iránti kérelem vizsgálatának hiányát eredményezte.

105 Másfelől a Bizottság a megtámadott ítéletnek az árkülönbözeteket és árfolyamváltozásokat érintő 292. pontja vonatkozásában általa hivatkozott elégtelen indokolással kapcsolatban azt állítja, hogy e ponton belül nem lehet megállapítani, hogy a gyógyszeripari termékek közös piacáról szóló, 1999. november 25-i COM (1998) 588 végleges közleményének mely részére történik utalás. Ugyanakkor elegendő hivatkozni az említett közleménynek az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítélet 264. pontjában összefoglalt és a Bizottság által nem vitatott tartalmára annak érdekében, hogy azonosítani lehessen e közleménynek az árkülönbözetekre és az árfolyamváltozásokra vonatkozó azon két pontját, amelyekre az Elsőfokú Bíróság utal.

106 A Bizottság által hivatkozott jogalap harmadik részét az EAEPC által hivatkozott második jogalapot tehát mint megalapozatlant el kell utasítani.

– A Bizottság által hivatkozott jogalap negyedik részéről

107 A Bizottság a megtámadott ítélet 292. és 293. pontját kifogásolja. Az Elsőfokú Bíróság e pontokban úgy ítélte meg, hogy az árfolyam-ingadozások indokolhatják a verseny korlátozását, ez pedig az EK 81. cikk (3) bekezdése téves alkalmazásának minősül.

108 A Bizottság szerint a közösségi jogalkotó nem tette lehetővé a vállalkozások számára, hogy a párhuzamos kereskedelem akadályozásának indokolása érdekében az árfolyam-ingadozások hatására hivatkozzanak.

109 Hangsúlyozni kell, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet fent kifogásolt pontjaiban nem azt mondta ki, hogy az árfolyam-ingadozások kiegyenlítésére szolgáló versenykorlátozó megállapodás mentesíthető lenne az EK 81. cikk (3) bekezdése alapján.

110 Az Elsőfokú Bíróság az említett pontokban csak a következőket állapította meg:

„292 [M]eg kell állapítani, hogy a párhuzamos kereskedelem egy olyan jelenség, amely a Bizottság által vizsgált [rövid] időszak letelte után is folytatódhat, nem csak az azt előidéző árkülönbözetek tartós jellege, hanem, amennyiben nem szűnnek meg, az árfolyamváltozások ciklikus jellege miatt is. A Bizottság a […] COM (1998) 588 végleges közleményében egyetért ezzel. Ellenkérelmében azt is elismeri, hogy az árfolyamváltozások továbbra is valósak azon tagállamok vonatkozásában, amelyek nem léptek be [a Gazdasági és Monetáris Unió] harmadik szakaszába 1999-ben; ezen tagállamok között van az Egyesült Királyság is.

293 E tekintetben a GSK által szolgáltatott minta egy tendenciára mutat rá. Nem kérdőjelezi meg ezt a következtetést a Bizottságnak a [vitatott határozat] (168) preambulumbekezdésében szereplő kérdése sem, amely arra vonatkozik, hogy a GSK által az 1998-ban elszenvedett bruttó veszteség tárgyában szolgáltatott adatok nem túlbecsültek-e. A GSK által e tárgyban 1998. december 14-én és 2000. február 14-én szolgáltatott adatok ugyanis magasabbak, mint az előző két évre vonatkozóak, amint az a [vitatott határozat] (67) preambulumbekezdéséből kiderül. Emellett, amint az a határozat (19), (23), (26), (64), (67) és (168) preambulumbekezdéséből kiderül, egy komoly vizsgálathoz elég hihetőnek tűnik a GSK magyarázata, mely szerint az e tárgyban korábban, 1998. július 28-án szolgáltatott adatok csupán becsült adatok voltak, míg az 1998 decemberében és 2000 februárjában szolgáltatottak valósak voltak, mivel [a megállapodást] 1998 tavasza és ősze között [alkalmazták].”

111 A Bizottság által előterjesztett jogalap negyedik részét tehát mint megalapozatlant el kell utasítani.

– A Lengyel Köztársaság által támogatott Bizottság által előterjesztett jogalap ötödik részéről, valamint az Aseprofar által előterjesztett második jogalap első részéről

112 A Bizottság a megtámadott ítélet 255., 269., 274., 281., 297. és 300. pontját kifogásolja. Úgy véli, hogy az ítélet tévesen alkalmazza az EK 81. cikk (3) bekezdésének alkalmazásához szükséges okozati összefüggést, amennyiben azt állapítja meg, hogy a verseny korlátozása hozzájárul a műszaki fejlődés előmozdításához, mivel a bevételek növekedésének előnyeiből a gyártó, nem pedig a nagykereskedő részesül. Ezzel kapcsolatban a Bizottság hangsúlyozza, hogy azt kell eldönteni, hogy a korlátozás ténylegesen hozzájárul-e a műszaki fejlődéshez, nem pedig azt, hogy abból olyan jövedelemnövekedés származik-e, amelyet – ha a vállalkozások úgy akarják – a kutatás és fejlesztés célját szolgáló beruházásra lehet fordítani. Nem elegendő, ha a jövedelemnövekedés egy része a kutatás és fejlesztés költségeit fedezi, valamint, ha annak előnyeiből a gyártók, nem pedig a nagykereskedők részesülnek. A Bizottság hozzáteszi, hogy a 45/85. sz., Verband der Sachversicherer kontra Bizottság ügyben 1987. január 27-én hozott ítéletben (EBHT 1987., 405. o.) kialakított állásponttal ellentétben az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítéletben azt állapította meg, hogy e feltétel teljesüléséhez elegendő, ha a jövedelemnövekedés egy része a kutatás és fejlesztés költségeit fedezi. A Bizottság úgy véli, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, amikor elismerte, hogy az áruk termelésének vagy forgalmazásának javítására, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdítására vonatkozó feltétel akkor is teljesülhet, ha nincs semmilyen kifejezett összefüggés a verseny korlátozása és a hivatkozott előny között.

113 A GSK válaszképpen kifejti a nyereség, valamint a kutatás és fejlesztés területén történő beruházás közötti kapcsolatot. E kapcsolatot olyan átfogó mennyiségi tanulmányok alapján kell elemezni, amelyek hosszabb időszakra, nem pedig csupán néhány hónapra vonatkoznak.

114 Az Aseprofar is arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság ezzel kapcsolatban tévesen alkalmazta a jogot. A GSK azon érvelése, mely szerint a párhuzamos kereskedelem csökkenti a nyereségeit, vagyis az általa kutatásra és fejlesztésre fordítható összegeket, következésképpen pedig az innovációs képességét, annyira feltevésszerű és általános,

hogy valamennyi versenykorlátozásra alkalmazni lehetne bármely ágazatban, ahol hangsúlyozott szerepe van a kutatásnak és fejlesztésnek. A párhuzamos kereskedelem és az innováció közötti állítólagos okozati összefüggésre alapított érvelés téves.

115 A GSK a válaszának alátámasztása érdekében ismerteti, hogy a gyógyszeripari cégek hogyan finanszírozzák a kutatást. Azt is előadja, hogy az Egyesült Királyságban lakóhellyel rendelkező betegeknek nem származnak előnyeik a gyógyszerek párhuzamos kereskedelméből. Az Aseprofrar leegyszerűsítve és torzítva fejti ki álláspontját. A probléma abban nyilvánul meg, hogy a Bizottság nem fordított gondot annak vizsgálatára, hogy a megállapodás tartalmaz-e „értékelhető objektív előnyöket". A GSK úgy véli, hogy az Aseprofar tényállításai elfogadhatatlanok, mindamellett pedig megalapozatlanok. Az Elsőfokú Bíróság megelégedett annak megjegyzésével, hogy a GSK érveit érdemes tanulmányozni.

116 Fontos kiemelni, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 255. és 270–274. pontjában annak bemutatására szorítkozott, hogy a GSK milyen módon fogalmazta meg az érveit, illetve mi azoknak az érveknek a lényege, amelyek a párhuzamos kereskedelemhez kapcsolódó hatékonyságcsökkenésre vonatkoznak.

117 Másfelől az Elsőfokú Bíróság az ítélet 269. pontjában – ugyanezen ítélet 242. pontjára utalva – felidézte a Bizottság által végzett mérlegelés tekintetében általa gyakorolt felülvizsgálat terjedelmét.

118 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 281., 297. és 303. pontjában annak megállapítása előtt, hogy a vitatott határozatból hiányzik a vizsgálat, egymást követően kifejtette, hogy a Bizottság nem vette figyelembe a GSK által a párhuzamos kereskedelemhez kapcsolódó hatékonyságcsökkenésre vonatkozóan előadott valamennyi releváns körülményt, valamint a megállapodás 4. cikke folytán bekövetkező hatékonyságnövekedést.

119 Márpedig e különböző körülményekből nem következik, hogy ezzel összefüggésben bármilyen szempontból téves jogalkalmazásra került volna sor. Sem a GSK érveinek elferdítését, sem pedig a Bizottság által végzett mérlegelés tekintetében az Elsőfokú Bíróság által gyakorolt felülvizsgálat terjedelmével összefüggő téves jogalkalmazást nem lehet meggyőzően bizonyítani.

120 Hozzá kell tenni, hogy – ellentétben a Bizottság állításával – a fent hivatkozott Verband der Sachversicherer kontra Bizottság ügyben hozott ítéletből nem következik, hogy az érzékelhető objektív előny fennállása szükségképpen feltételezi, hogy valamennyi kiegészítő pénzügyi eszközt a kutatás és fejlesztés célját szolgáló beruházásra kell fordítani.

121 A Bizottság által előterjesztett jogalap ötödik részét, valamint az Aseprofar által előterjesztett második jogalap első részét tehát mint megalapozatlant el kell utasítani.

A Bizottság és az EAEPC által előterjesztett, a vitatott határozat tartalmának elferdítésére vonatkozó jogalapról, valamint a Bizottság által előterjesztett, a múltbeli eseményekre történő hivatkozás lehetőségére vonatkozó jogalapról

122 A Bizottság egyrészt azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság elferdítette a határozat tartalmát, amikor úgy ítélte meg, hogy a Bizottság a hatékonyságnövekedést a vitatott határozatnak csupán egyetlen preambulumbekezdésében vizsgálta. A Bizottság másrészt úgy véli, hogy az Elsőfokú bíróság helytelenül alkalmazta az EK 81. cikk (3) bekezdését, amikor azt állapította meg, hogy a Bizottság nem volt jogosult múltbeli eseményekre hivatkozni a jövőre vonatkozó elemzés lefolytatása érdekében.

123 A Bizottság kifogásolja a megtámadott ítélet 261. pontját, melynek értelmében az Elsőfokú Bíróság azt állapította meg, hogy a Bizottság nem ítélte szükségesnek részletesen megvizsgálni, hogy bizonyított-e, hogy a megállapodás 4. cikke hatékonyságnövekedést eredményez-e, mivel e kérdés vizsgálatára csak egy alkalommal, a vitatott határozat indokolásának 156. pontjában került sor. A Bizottság vitatja az ítélet 299. és azt követő pontjait is, amelyekben az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg,

hogy a GSK által előterjesztett ténybeli érveket és bizonyítékokat a Bizottság nem tekinthette önkényes és érvekkel alá nem támasztott feltevéseken alapulóknak.

124 A Bizottság hangsúlyozza, hogy a vitatott határozatban megvizsgálta a hatékonyságnövekedés kérdését, továbbá azt állítja, hogy bemutatta azokat a múltbeli eseményeket, amelyek bizonyítják, hogy a párhuzamos kereskedelem nem áll nyilvánvaló kapcsolatban a kutatásra és fejlesztésre fordított költségvetéssel. A Bizottság – ellentétben az Elsőfokú Bíróság ezzel kapcsolatos álláspontjával – helyesen támaszkodott olyan eseményekre, amelyek a múltban történtek, valamint olyan adatokra, amelyek a vitatott határozat elfogadását megelőző időszakra vonatkoznak.

125 A GSK úgy véli, hogy nem volt helytelen és értelemszerűen nem minősült téves jogalkalmazásnak, hogy az Elsőfokú Bíróság, miután olyan határozattal szembesült, amelyben a Bizottság nem volt hajlandó a GSK által előterjesztett komoly és valószerű érveket oly módon figyelembe venni, hogy azokra méltányos és indokolt választ ad, ezzel kapcsolatban megsemmisítette a vitatott határozatot.

126 Az EAEPC szerint az Elsőfokú Bíróság mesterségesen osztotta két részre a GSK érveit. Ellentétben azzal, amit az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 255. pontjában megállapított, a GSK által annak bizonyítása érdekében előterjesztett érvet, hogy a párhuzamos kereskedelem hatékonyságcsökkenést okoz, a megállapodás 4. cikke pedig hatékonyságnövekedést eredményez, nem kellett volna ily módon két részre osztani. Az Elsőfokú Bíróság az ítélet 261. pontjában megalapozatlanul állapította meg, hogy a Bizottság nem vizsgálta részletesen a GSK által az említett 4. cikkre vonatkozóan előterjesztett érv második részét.

127 A GSK előadja, hogy az EAEPC ezen érve nem tekinthető sem helytállónak, sem pedig relevánsnak. Ez az érv formális jellegű, mivel az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 262. pontjában azt állapította meg, hogy „a Bizottságnak a párhuzamos kereskedelemhez kapcsolható hatékonyságcsökkenésre, annak arányára és [a megállapodás] 4. cikkéhez köthető hatékonyságjavulásra vonatkozó vizsgálata nem tekinthető kielégítőnek azon következtetések levonásához, amelyekre a Bizottság e kérdésekben jutott”. Mindazonáltal az Elsőfokú Bíróság a vitatott határozatot nem az érvelés felépítése miatt, hanem a Bizottság által lefolytatott vizsgálat elégtelensége miatt semmisítette meg. A GSK hozzáteszi, hogy az érvelése továbbra is két irányvonal mentén rendeződik, mégpedig aszerint, hogy a párhuzamos kereskedelem hatékony-

ságcsökkenésben nyilvánul meg, illetve, hogy a megállapodás 4. cikke hatékonyságnövekedést eredményez, az Elsőfokú Bíróság pedig helyesen tett különbséget az érvelés e két vonatkozása között.

128 Egyrészt meg kell állapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság az annak kapcsán gyakorolt felülvizsgálat keretében, hogy a Bizottság hogyan vizsgálta meg a GSK által az érzékelhető objektív előny fennállásának bizonyítása érdekében előterjesztett ténybeli érveket és bizonyítékokat, a megtámadott ítélet 263–268. pontjában először ezen érvek és bizonyítékok relevanciáját elemezte. Másodszor, az ítélet 269–280. pontjában a párhuzamos kereskedelemhez kapcsolódó hatékonyságcsökkenés fennállásával foglalkozott, harmadszor pedig, az ítélet 281–293. pontjában ezen hatékonyságcsökkenés mértékét vizsgálta. Végül negyedszer és utoljára, az ítélet 294–303. pontjában a megállapodás 4. cikkéhez kapcsolódó hatékonyságnövekedést elemezte.

129 E négy lépésből álló vizsgálat – amelyre azt megelőzően került sor, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 304–307. pontjában mérlegelte volna a verseny korlátozása kapcsán azonosított érzékelhető objektív előnyt, valamint az e korlátozás által a verseny vonatkozásában okozott hátrányokat – nyilvánvalóan arra irányul, hogy a jelen ügyek elbírálása érdekében el lehessen dönteni, hogy a Bizottság az EK 81. cikk (3) bekezdése szerinti mentesítés elutasítása kapcsán helyesen juthatott-e arra a következtetésre, hogy nem áll fenn érzékelhető objektív előny.

130 Ily módon az Elsőfokú Bíróság annak meghatározása érdekében gyakorolta felülvizsgálati jogkörét, hogy a Bizottság nem követett-e el nyilvánvaló mérlegelési hibát, és nem tűnik úgy, hogy e felülvizsgálati jogkör gyakorlása során bármilyen tekintetben tévesen alkalmazta volna a jogot.

131 Így az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 261. pontjában megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a Bizottság lényegében azt vizsgálata, hogy a párhuzamos kereskedelem a verseny tekintetében okozott-e hatékonyságcsökkenést, továbbá a Bizottság nem találta szükségesnek részletesen megvizsgálni, hogy a megállapodás 4. cikke a verseny vonatkozásában hatékonyságnövekedést eredményezett-e. Az ítélet 262. pontjában tehát az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a Bizottság által végzett vizsgálat nem volt kielégítő.

132 Másrészt, a múltbeli események figyelembevétele kapcsán elegendő megállapítani, hogy – mint az a főtanácsnok az indítványának 247. pontjában megjegyezte – az Elsőfokú Bíróság nem tartotta kizártnak, hogy a Bizottság múltbeli eseményekre hivatkozzék, ellentétben azzal, amit a Bizottság állít.

133 A Bizottság és az EAEPC által ezzel kapcsolatban felhozott jogalapokat tehát mint megalapozatlanokat el kell utasítani.

Az EAEPC által előterjesztett, téves értelmezésre alapított jogalapokról

134 Az EAEPC azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen értelmezte a tényállást, illetve elmulasztotta értelmezni azt. Ezzel kapcsolatban az EAEPC többek között a megtámadott ítélet 275. és 277. pontját kifogásolja. Előadja, hogy a Bizottság megvizsgálta a GSK sajátos érveit, és helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a GSK nem bizonyította kellőképpen a párhuzamos kereskedelemnek a megállapodás 4. cikkének beiktatásából eredő korlátozása, valamint az innovációnak a kutatásra és fejlesztésre fordított költségek növekedéséből eredő fejlődése közötti okozati összefüggést. A Frontier Economics tanácsadó iroda által készített és a GSK által csatolt II. sz. tanulmányból kiderül, hogy „soha senki nem állította, hogy a kutatás és fejlesztés területén a párhuzamos kereskedelem lenne a meghatározó tényező”. Az Elsőfokú Bíróság a mérlegelését pontatlan tényekre alapította, mégpedig többek között arra, hogy az egészségügyi ágazatban végső fogyasztónak kizárólag a beteg minősül, és nem vette figyelembe azt a tényt, hogy a nemzeti egészségügyi ellátórendszert is ilyen ágazatnak kell tekinteni.

135 A GSK ezzel szemben lényegében azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság érvelésének fő irányvonala azon a körülményen alapul, hogy annak ellenére, hogy a korlátozó hatások érzékelhetőek voltak, azok nem azonnal jelentkeztek, és a gyógyszerágazatra vonatkozó szabályozási keretet figyelembe véve értelemszerűen nem voltak vélelmezhetők.

136 Meg kell állapítani, mint azt a főtanácsnok az indítványának 280. pontjában megjegyezte, hogy a megtámadott ítéletből, nevezetesen pedig annak 277. pontjából nem következik, hogy az Elsőfokú Bíróság a Frontier Economics tanácsadó iroda II. sz. jelentéséből azt vezette volna le, hogy közvetlen kapcsolat állt fenn a párhuzamos kereskedelem, valamint a kutatásra és fejlesztésre fordított költségek között.

137 Az sem következik a megtámadott ítéletből, nevezetesen annak 275. pontjából, hogy az Elsőfokú Bíróság elferdítette volna a vitatott határozatot, amikor úgy ítélte meg, hogy a Bizottság elmulasztotta a GSK által előterjesztett ténybeli érvek és bizonyítékok szigorú vizsgálatát.

138 Mint az a jelen ítélet 130. pontjában már megállapítást nyert, az Elsőfokú Bíróság annak meghatározása érdekében gyakorolta felülvizsgálati jogkörét, hogy a Bizottság nem követett-e el nyilvánvaló mérlegelési hibát, és nem tűnik úgy, hogy e felülvizsgálati jogkör gyakorlása során bármilyen tekintetben tévesen alkalmazta volna a jogot.

139 Az EAEPC által előterjesztett, téves értelmezésre alapított jogalapokat tehát mint megalapozatlanokat el kell utasítani.

A Bizottság és az Aseprofar által előterjesztett, az alkalmazandó bírósági felülvizsgálat terjedelmének téves értelmezésére alapított jogalapokról

140 A Bizottság a jogalapját két részben fejti ki, amelyek közül a második rész tartalma lényegében megfelel az Aseprofar által hivatkozott jogalapok egyike tartalmának.

141 Ami a Bizottság által előterjesztett jogalap első részét illeti, a Bizottság azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítéletben sem az indokolás elégtelenségét, sem pedig nyilvánvaló mérlegelési hibát nem állapít meg, hanem a felülvizsgálat alapjául szolgáló hibák olyan új kategóriáját – mégpedig a „komoly vizsgálat elmulasztását" – alakítja ki, amely az EK 81. cikk (3) bekezdése keretében gyakorolt bírósági felülvizsgálatra vonatkozó ítélkezési gyakorlatban ismeretlen. A Bizottság a megtámadott ítélet 269., 277., 281., 286. és 313. pontjára utal. Álláspontja szerint a Bíróság soha nem alkalmazta a „komoly vizsgálat elmulasztásának" indokát, az Elsőfokú Bíróság pedig nem bizonyította nyilvánvaló mérlegelési hiba fennállását. Ha az Elsőfokú Bíróság helyesen határozta volna meg a bizonyítási terhet és a bizonyítás szintjét, el kellett volna utasítania a keresetet, vagy legalábbis meg kellett volna magyaráznia, hogy hol került sor nyilvánvaló mérlegelési hibára.

142 A GSK a fentiek vonatkozásában előadja, hogy az Elsőfokú Bíróság azt kifogásolta a Bizottsággal szemben, hogy egyáltalán nem mérlegelte a GSK részletes és komoly érveit, ez pedig nem változtat az Elsőfokú Bíróság által gyakorolt bírósági felülvizsgálat jellegén. Az a tény, hogy nem került sor az említett érvek „mérlegelésére", a nyilvánvaló mérlegelési hiba vonatkozásában gyakorolt felülvizsgálat körébe tartozik.

143 A Bizottság az általa előterjesztett jogalap második részében – az Aseprofar által felhozott jogalappal azonos módon – azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság túllépte a bírósági felülvizsgálat jogszerű terjedelmét, amennyiben a Bizottság által végzett gazdasági mérlegelést a saját mérlegelésével helyettesítette, ellentétben azzal, amit a megtámadott ítélet 243. pontjában felidézett. A Bizottság nevezetesen a megtámadott ítélet 278. pontját kifogásolja, amelyben az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a Bizottság „elvonatkoztat a GSK azon érveitől, melyek szerint bevételeit árnyalni kell elszámolási módjuk szerint". Ez az indokolás annyira tömör, hogy ennek alapján nem lehet megállapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság mire utal.

144 Az Aseprofar hozzáteszi, hogy az Elsőfokú Bíróságnak azt kellett volna megvizsgálnia, hogy fennállt-e nyilvánvaló mérlegelési hiba, ahelyett, hogy a Bizottság álláspontjától eltérő álláspontot juttat kifejezésre, és a Bizottság mérlegelését a sajátjával helyettesíti.

145 A GSK – a Bizottság által előterjesztett jogalap első része vonatkozásában felhozott okokkal azonos okokból – azt a tényt vitatja, hogy az Elsőfokú Bíróság által gyakorolt felülvizsgálat a Bizottság mérlegelésének az Elsőfokú Bíróság mérlegelésével történő helyettesítéséhez vezethetett.

146 Mint azt a jelen ítélet 85. pontja már felidézte, a Bizottság által végzett összetett gazdasági mérlegelések tekintetében a közösségi bíróságok korlátozott felülvizsgálatot gyakorolnak. Ezzel összefüggésben az említett bíróságok annak ellenőrzésére szorítkoznak, hogy a Bizottság betartotta-e az eljárással és az indokolással kapcsolatos szabályokat, a tényállás tárgyilag pontos-e, valamint a Bizottság nem követett-e el nyilvánvaló mérlegelési hibát és hatáskörrel való visszaélést.

147 Márpedig az ilyen felülvizsgálat keretében az Elsőfokú Bíróság ellenőrizheti, hogy a Bizottság megfelelően indokolta-e a vitatott határozatot (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Remia és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 40. pontját, valamint a C-7/95. P. sz., Deere kontra Bizottság ügyben 1998. május 28-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-3111. o.] 28. és 29. pontját).

148 Jogszerű tehát, hogy az Elsőfokú Bíróság ellenőrizhette a vitatott határozat indokolását a GSK által a mentesítés iránti kérelmének alátámasztása érdekében előterjesztett releváns ténybeli érvekkel és bizonyítékokkal kapcsolatban.

149 Ezenkívül hangsúlyozni kell, hogy az Elsőfokú Bíróság annak megállapítására szorítkozott, hogy a Bizottság nem vette figyelembe a GSK által előterjesztett valamennyi releváns ténybeli érvet és bizonyítékot, és a mentesítés megadása vonatkozásában a Bizottság indokait nem helyettesítette a saját indokaival.

150 A Bizottság által két részben előterjesztett jogalapot, valamint az Aseprofar által előterjesztett jogalapot tehát mint megalapozatlant el kell utasítani.

A Bizottság és az Aseprofar által előterjesztett, az indokolás elégtelenségére alapított jogalapról

151 A Bizottság azt állítja, hogy a megtámadott ítélet 263. pontjában foglalt indokolás kielégítő. E pont szövege a következő:

„Meg kell állapítani, hogy a GSK által beterjesztett ténybeli érvek és azok alátámasztására szolgáló bizonyítékok tartalmuk alapján relevánsak, megbízhatóak és valószerűek […], és amelyeket több fontos szempontból is megerősítenek a Bizottságtól származó dokumentumok.”

152 A Bizottság előadja, hogy a megtámadott ítélet 265. és 266. pontja még súlyosabbá teszi az indokolás elégtelenségét, továbbá ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy jóllehet az Elsőfokú Bíróság az ítéletnek nevezetesen a 265. pontjában úgy ítélte meg, hogy „[a GSK érveinek] egy részét, valamint a bizonyítékokban szereplő gazdasági elemzéseket, amelyeket ezen érvek igazolására folytattak le, és amelyek így tanúsítják azok megbízhatóságát és [valószerűségét]”, megerősíti a COM (1998) 588 végleges közlemény, nem lehet meghatározni, hogy ezen érvek és elemzések közül melyek azok, amelyek ténylegesen megerősítést nyernek.

153 A Bizottság hozzáteszi, hogy az ügyirat nem tartalmaz egyetlen bizonyítékot sem, amely annak alátámasztására irányulna, hogy a GSK akadályozva lett volna abban, hogy a kutatásra és fejlesztésre fordítandó költségvetését azon rendkívül csekély mértékű elmaradt haszonnal egyenlő arányban növelhesse, amelyet a termékeinek párhuzamos kereskedelme okozott.

154 A fentiekkel azonos módon az Aseprofar többek között azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság nem magyarázta meg azokat az okokat, amelyek miatt a Bizottság fő gondolatmenete tévesnek bizonyult, vagyis, hogy nem nyert bizonyítást a párhuzamos kereskedelem és az innováció közötti okozati összefüggés.

155 Ezzel kapcsolatban nem tűnik úgy, hogy a jelen esetben sérült volna az az indokolási kötelezettség, amely az Elsőfokú Bíróságot a Bíróság alapokmányának 36. cikke, valamint 53. cikkének első bekezdése alapján terheli (lásd a C-431/07. P. sz., Bouygues és Bouygues Télécom kontra Bizottság ügyben 2009. április 2-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-2665. o.] 42. pontját).

156 Hangsúlyozni kell ugyanis, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 255–259. pontjában átvette a GSK által előterjesztett ténybeli érveket és bizonyítékokat. Az ítélet 261. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Bizottság a vitatott határozatban lényegében azt vizsgálta, hogy bizonyítást nyert-e, hogy a párhuzamos kereskedelem hatékonyságcsökkenést okoz, anélkül, hogy szükségesnek ítélte volna megvizsgálni, hogy bizonyítást nyert-e az is, hogy a megállapodás 4. cikke a maga részéről hatékonyságnövekedést eredményez.

157 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 262. pontjában hozzátette, hogy figyelembe véve a GSK által előterjesztett ténybeli érvek és bizonyítékok relevanciáját, a Bizottság által végzett vizsgálatot nem lehetett kielégítőnek tekinteni a következtetéseinek alátámasztásához.

158 Az Elsőfokú Bíróság e megfontolásokat követően – mint az a jelen ítélet 128. pontjában megállapítást nyert – a GSK által előterjesztett ténybeli érvek és bizonyítékok relevanciájára vonatkozó elemzést, továbbá a párhuzamos kereskedelemhez kapcsolódó hatékonyságcsökkenésre, e hatékonyságcsökkenés mértékére, a megállapodás 4. cikkéből eredő hatékonyságnövekedésre, valamint e különböző szempontok mérlegelésére vonatkozó elemzést folytatott le.

159 A Bizottság és az Aseprofar által ezzel összefüggésben hivatkozott jogalapokat tehát mint megalapozatlanokat el kell utasítani.

A Bizottság és az Aseprofar által előterjesztett, az EK 81. cikk (3) bekezdése alkalmazásának egyéb feltételeire alapított jogalapokról

160 A Bizottság a megtámadott ítélet 309. pontját kifogásolja, és úgy véli, hogy a megtámadott ítélet nem tartalmaz semmilyen indokolást a korlátozás „nélkülözhetetlen jellegére” vonatkozó feltétellel kapcsolatban.

161 Másfelől az Aseprofar azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság nyilvánvaló hibát követett el a megtámadott ítélet 235–240. pontjában, amelyekben azt állapította meg, hogy a Bizottság a vizsgálatát az EK 81. cikk (3) bekezdésének első alkalmazási feltételére összpontosította. Az Elsőfokú Bíróság nem mérlegelte, hogy megalapozott volt-e a Bizottság által azon érvek vonatkozásában végzett elemzés, melyek szerint a hatékonyságnövekedés jelentés része a fogyasztókra hárul, akiknek ebből előnyük származhat. Hasonlóképp, az Elsőfokú Bíróságnak meg kellett volna vizsgálnia, hogy a Bizottság nyilvánvaló hibát követett-e el annak megállapításával, hogy a GSK nem bizonyította, hogy az általa alkalmazott korlátozás nélkülözhetetlen az innovációhoz. Másfelől – ellentétben azzal, amit az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 315. pontjában megállapított – a Bizottság nem volt köteles cáfolni azokat az érveket, amelyeket a GSK a verseny lényeges korlátozásának hiányára vonatkozó feltétellel kapcsolatban nem hozott fel.

162 A GSK ezzel szemben előadja, hogy a bírósági felülvizsgálat tárgya nem annak eldöntése, hogy a Bizottságnak meg kellett volna-e adnia a mentesítést. A 17. rendelet értelmében egyedül a Bizottság rendelkezik hatáskörrel e mérlegelés elvégzésére, ez pedig magyarázatot ad arra, hogy az Elsőfokú Bíróság az EK 81. cikk (3) bekezdése második, harmadik és negyedik alkalmazási feltételének elemzését miért kötötte az első alkalmazási feltétel elemzéséhez. Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 309. pontjában helyesen állapította meg, hogy „a [vitatott határozatból] és a jogvitából kiderül, hogy a Bizottságnak az előny felhasználóhoz történő továbbítására, [a megállapodás] 4. cikkének feltétlenül szükséges jellegére és a verseny megszüntetésének hiányára vonatkozó bizonyítékok tárgyában levont tömör következtetései a hatékonyság javulásának megvalósulására vonatkozó következtetésén alapulnak”, az ítélet 310. pontjában pedig azt, hogy „mivel ez utóbbi megállapítás a műszaki fejlődés előmozdítása vonatkozásában jogellenes, a fenti [megállapítások] is érvénytelenek”.

163 Először is, az Elsőfokú Bíróság nem helyettesítheti a saját gazdasági mérlegelésével az olyan határozat kibocsátója által végzett gazdasági mérlegelést, amelynek jogszerűségi felülvizsgálatát kérték tőle. Ugyanis, mint azt a jelen ítélet 85. pontja felidézte, a Bizottság által végzett összetett gazdasági mérlegelések tekintetében a közösségi bíróságok korlátozott felülvizsgálatot gyakorolnak, amely annak ellenőrzésére korlátozódik, hogy a Bizottság betartotta-e az eljárással és az indokolással kapcsolatos szabályokat, a tényállás tárgyilag pontos-e, valamint a Bizottság nem követett-e el a tényállással kapcsolatos nyilvánvaló mérlegelési hibát vagy hatáskörrel való visszaélést.

164 Az ilyen felülvizsgálat keretében, amennyiben a Bizottság nem fejtette ki az EK 81. cikk (3) bekezdésében előírt feltételek valamelyikére vonatkozó indokokat, az Elsőfokú Bíróság megvizsgálja, hogy a Bizottság határozatának erre a feltételre vonatkozó indokolása kielégítő-e, vagy sem.

165 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 309. pontjában éppen ezt tette.

166 Másodszor, meg kell állapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság nem ferdítette el a vitatott határozat indokolása (187) pontjának tartalmát, amikor azt állapította meg, hogy a Bizottság – amely úgy ítélte meg, hogy a megállapodás 4. cikke nem volt nélkülözhetetlen – következtetései nem voltak kielégítők, mivel azon a megállapításon alapultak, hogy e rendelkezés nem jár érzékelhető objektív előnyökkel.

167 A Bizottság és az Aseprofar által ezzel összefüggésben hivatkozott jogalapokat tehát mint megalapozatlanokat el kell utasítani.

168 Az eddigi megfontolások összességéből következik, hogy a GSK, az EAEPC, az Aseprofar és a Bizottság által benyújtott fellebbezéseket el kell utasítani.

A költségekről

169 A Bíróság eljárási szabályzata 122. cikkének első bekezdése akként rendelkezik, hogy ha a fellebbezés megalapozatlan, vagy ha a fellebbezés megalapozott, és a Bíróság maga hoz a jogvita kapcsán végleges határozatot, a Bíróság határoz a költségekről. Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a szerint, amely ugyanezen szabályzat 118. cikke értelmében a fellebbezési eljárásra is alkalmazandó, a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Ez utóbbi rendelkezés 3. §-a ugyanakkor kimondja, hogy részleges pernyertesség esetén, illetve kivételes okból a Bíróság elrendelheti a költségeknek a felek közötti megosztását, vagy határozhat úgy, hogy mindegyik fél maga viselje saját költségeit. Ugyanezen rendelkezés 4. §-a szerint eljárásba beavatkozó tagállamok maguk viselik saját költségeiket.

170 A jelen esetben, mivel a GSK, az EAEPC, az Aseprofar és a Bizottság saját maguk vonatkozásában valamennyien pervesztesek lettek, őket kell kötelezni az egyes eljárásokban felmerült saját költségeik viselésére, a Lengyel Köztársaságnak pedig magának kell viselnie saját költségeit.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság a GlaxoSmithKline Services Unlimited (korábban Glaxo Wellcome plc), az Európai Közösségek Bizottsága, a European Association of Euro Pharmaceutical Companies (EAEPC) és az Asociación de exportadores españoles de productos farmacéuticos (Aseprofar) által benyújtott fellebbezéseket elutasítja.

2) Valamennyi fél maga viseli az egyes eljárásokban felmerült saját költségeit.

3) A Lengyel Köztársaság maga viseli saját költségeit.

Aláírások